

บทที่ 4

ผลการวิจัย

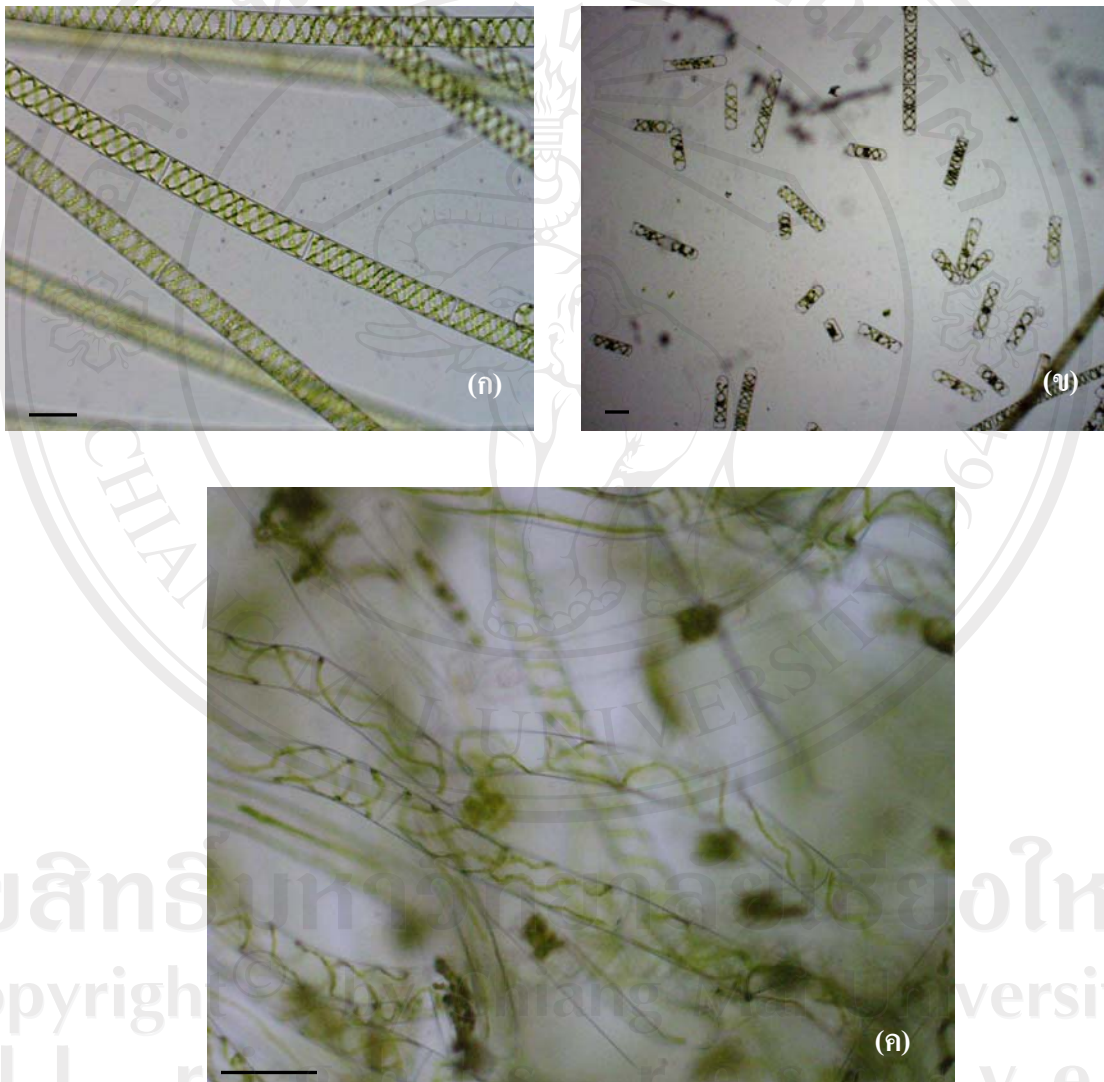
1. การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของสาหร่าย *Spirogyra* sp. จากการศึกษาลักษณะเซลล์ คลอโรพลาสต์และการสร้างท่อคอนจูเกชัน

จากการทดลองนำสาหร่าย *Spirogyra* sp. จากบ้านนาคูหา ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมือง จังหวัด
แพร่ มาเพาะเลี้ยงใน 5 สภาวะ ดังนี้

1. เพาะเลี้ยงในอาหาร Chart-Grote liquid medium ซึ่งไม่มีแหล่งไนโตรเจน ที่อุณหภูมิ 24 °C
2. เพาะเลี้ยงในน้ำประปาปริมาตร 150 ml ที่อุณหภูมิห้อง ภายใต้แสงหลอดฟลูออเรสเซนต์
24 ชั่วโมงต่อวัน
3. เพาะเลี้ยงในน้ำประปาปริมาตร 20 ml ที่อุณหภูมิห้อง ภายใต้แสงหลอดฟลูออเรสเซนต์
24 ชั่วโมงต่อวัน
4. เพาะเลี้ยงในน้ำประปา ปริมาตร 150 ml ที่อุณหภูมิ 4 °C เป็นเวลา 8 ชั่วโมงแล้วนำมาเลี้ยง
ต่อภายใต้แสงหลอดฟลูออเรสเซนต์ที่อุณหภูมิห้อง 16 ชั่วโมงต่อวัน
5. เพาะเลี้ยงในน้ำประปา ปริมาตร 150 ml ที่อุณหภูมิ 30 °C เป็นเวลา 8 ชั่วโมงแล้วนำมาเลี้ยง
ต่อภายใต้แสงหลอดฟลูออเรสเซนต์ที่อุณหภูมิห้อง 16 ชั่วโมงต่อวัน

พบว่า การเพาะเลี้ยงทั้ง 5 สภาวะ ไม่สามารถเหนี่ยวนำให้สาหร่าย *Spirogyra* sp. เกิดการสร้าง
ท่อคอนจูเกชัน และไซโกสปอร์ได้ โดยผลของการเพาะเลี้ยงในสภาวะที่ 1, 2 และ 3 คือ เลี้ยงในอาหาร
Chart-Grote liquid medium, เพาะเลี้ยงในน้ำประปาปริมาตร 150 ml, 20 ml ที่อุณหภูมิห้อง ภายใต้แสง
หลอดฟลูออเรสเซนต์ 24 ชั่วโมงต่อวัน ตามลำดับ พบว่า วันที่ 3 ของการเพาะเลี้ยง vegetative cells บาง
เส้นเริ่มเกิดการแตกหักของเส้นสายเป็นท่อนเล็กๆ จากนั้นในช่วงวันที่ 5-10 ของการเพาะเลี้ยง
คลอโรพลาสต์ของแต่ละเส้นสายเกิดการคลายเกลียว ดังภาพ 16 และหลังจากนั้นเส้นสายจะกลายเป็นสี
เหลืองและตายในที่สุด สำหรับการเพาะเลี้ยงสภาวะที่ 4 คือ เพาะเลี้ยงในน้ำประปา ที่อุณหภูมิ 4 °C
เป็นเวลา 8 ชั่วโมงแล้วนำมาเลี้ยงต่อภายใต้แสงหลอดฟลูออเรสเซนต์ 16 ชั่วโมงต่อวันนั้น วันที่ 1-5
ของการเพาะเลี้ยงลักษณะของเส้นสายจะเป็นเส้นปกติ แต่เมื่อเริ่มเข้าวันที่ 7 คลอโรพลาสต์ของแต่ละ
เส้นสายเกิดการคลายเกลียว หลังจากนั้นเส้นสายจะกลายเป็นสีเหลืองและตายในวันที่ 10 ของการ

เพาะเลี้ยง และการเพาะเลี้ยงสภาวะสุดท้าย คือเพาะเลี้ยงในน้ำประปา ที่อุณหภูมิ 30 °C เป็นเวลา 8 ชั่วโมงแล้วนำมาเลี้ยงต่อภายใต้แสงหลอดฟลูออเรสเซนต์ 16 ชั่วโมงต่อวัน ให้ผลการทดลอง คือ วันที่ 1 และ 2 จะมีลักษณะเส้นสายปกติ แต่คลอโรพลาสต์จะเกิดการคลายเกลียวในวันที่ 3 และตายเร็วกว่าการเลี้ยงในสภาวะอื่นๆ แสดงได้ดังตาราง 2

ภาพ 16 *Spirogyra* sp. ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ (ก) ลักษณะของเส้นสายปกติของสาหร่าย *Spirogyra* sp., (ข) ลักษณะของเส้นสายที่มี fragmentation, (ค) คลอโรพลาสต์เกิดการคลายเกลียว (Scale bar = 100 μ m)

ตาราง 2 ผลของการเพาะเลี้ยงสาหร่าย *Spirogyra* sp. ในสภาวะต่างๆ

สภาวะในการเพาะเลี้ยง	อุณหภูมิ	ผลการทดลอง
1. Chart-Grote liquid medium	24 °C	วันที่ 1-2 เส้นสายปกติ วันที่ 3 บางเส้นเกิด fragmentation วันที่ 5 คลอโรพลาสต์ของแต่ละเส้นสายเกิดการคลายเกลียว วันที่ 7 เส้นสายเริ่มเป็นสีเหลือง และตาย
2. น้ำประปาปริมาณ 150 ml	อุณหภูมิห้อง (27 °C)	วันที่ 1-2 เส้นสายปกติ วันที่ 3 บางเส้นเกิด fragmentation วันที่ 10 คลอโรพลาสต์เริ่มเกิดการคลายเกลียว วันที่ 12 เส้นสายเริ่มเป็นสีเหลือง และตาย
3. น้ำประปาปริมาณ 20 ml	อุณหภูมิห้อง (27 °C)	วันที่ 1-2 เส้นสายปกติ วันที่ 3 บางเส้นเกิด fragmentation วันที่ 7 คลอโรพลาสต์เริ่มเกิดการคลายเกลียว วันที่ 9 เส้นสายเริ่มเป็นสีเหลือง และตาย

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาวะในการเพาะเลี้ยง	อุณหภูมิ	ผลการทดลอง
4. น้ำปริมาตร 150 ml แล้วนำมาเลี้ยงต่อภายใต้แสง หลอดฟลูออเรสเซนต์	อุณหภูมิ 4 °C 8 ชั่วโมง อุณหภูมิห้อง (27 °C) 16 ชั่วโมงต่อวัน	วันที่ 1-5 เส้นสายปกติ วันที่ 7 คลอโรพลาสต์เริ่ม เกิดการคลายเกลียว วันที่ 10 เส้นสายเริ่มเป็น สีเหลือง และตาย
5. น้ำปริมาตร 20 ml แล้วนำมาเลี้ยงต่อภายใต้แสง หลอดฟลูออเรสเซนต์	อุณหภูมิ 30 °C 8 ชั่วโมง อุณหภูมิห้อง (27 °C) 16 ชั่วโมงต่อวัน	วันที่ 1-2 เส้นสายปกติ วันที่ 3 คลอโรพลาสต์เริ่ม เกิดการคลายเกลียว วันที่ 5 เส้นสายเริ่มเป็น สีเหลือง และตาย

และจากการนำสาหร่าย *Spirogyra* sp. ที่เริ่มสร้างท่อคอนจูเกชันแล้ว จากบ่อเพาะเลี้ยงสาหร่าย มาทำการเลี้ยงต่อในน้ำประปา ปริมาตร 150 ml และ 20 ml พบว่า สามารถทำการเลี้ยงต่อจนทำให้สาหร่าย *Spirogyra* sp. สร้างไซโกสปอร์ที่เจริญเต็มที่ ได้ โดยที่การเพาะเลี้ยงในน้ำประปาปริมาตร 20 ml สามารถเหนี่ยวนำให้เกิดการสร้างไซโกสปอร์ที่เจริญเต็มที่ ได้เร็วกว่าการเพาะเลี้ยงในน้ำประปาปริมาตร 150 ml ให้ผลดังตาราง 3

ขั้นตอนของการคอนจูเกชัน เริ่มจากเส้นสายของสาหร่าย *Spirogyra* sp. จะเข้าคู่กัน (ภาพ 17) จากนั้นทั้งสองเส้นจะเริ่มสร้างท่อมาต่อเชื่อมกัน ต่อมาโปรโตพลาสต์ภายในเซลล์จะเริ่มหดตัวและสร้างเซลล์สืบพันธุ์ เส้นสายที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้จะไหลผ่านท่อคอนจูเกชันไปยังอีกเส้นหนึ่ง และเกิดการรวมกันระหว่างแกมมิตเพศผู้และเพศเมีย เกิดเป็นไซโกต และมีการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิสได้ 4 นิวเคลียส จากนั้นจะสลายไป 3 นิวเคลียสเหลือเพียงหนึ่งเซลล์เท่านั้น และเจริญเติบโตเป็นไซโกสปอร์ต่อไป (ภาพ 18)

ตาราง 3 ผลของการเพาะเลี้ยงสาหร่าย *Spirogyra* sp. ที่สร้างท่อคอนจูเกชัน 2 สภาวะ

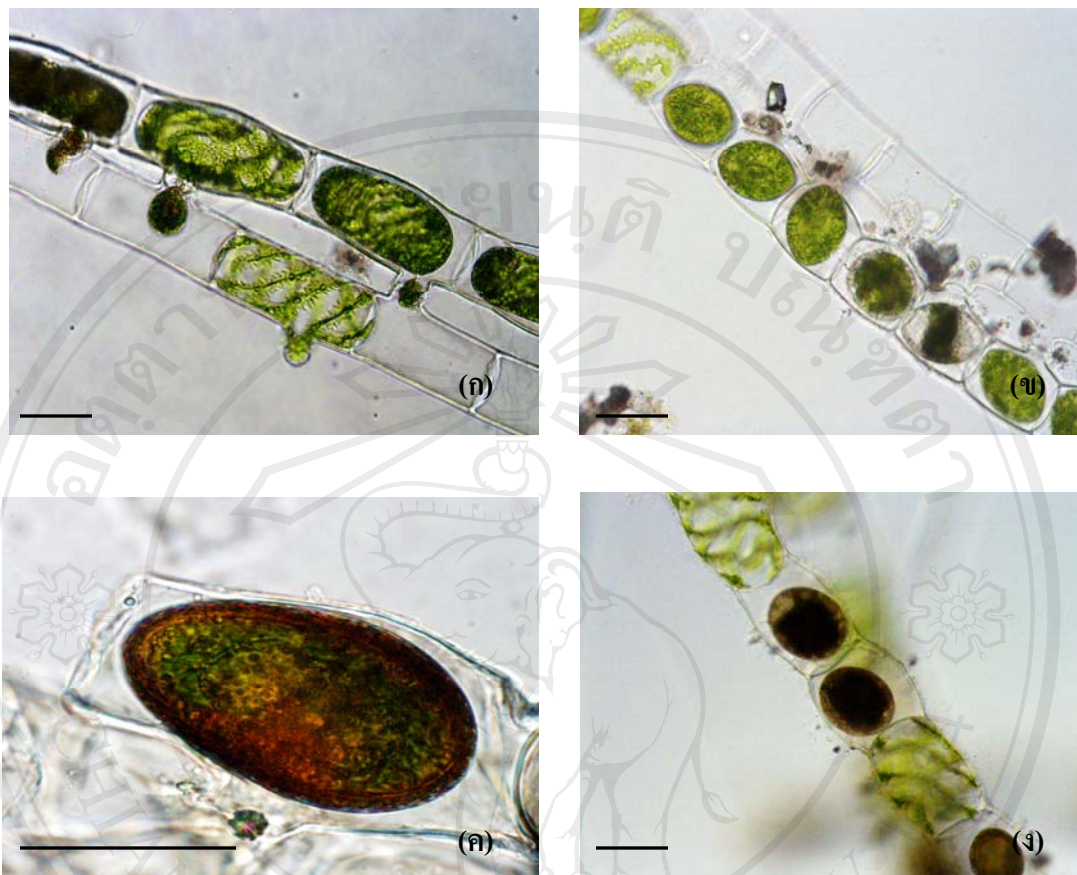
สภาวะในการเพาะเลี้ยง	อุณหภูมิ	ผลการทดลอง
1. น้ำประปาปริมาณ 150 ml	อุณหภูมิห้อง (27 °C)	วันที่ 1-2 เส้นสายเริ่มสร้างท่อ คอนจูเกชันและจับคู่กัน แต่กลอโรพลาสต์ ภายในยังปกติ วันที่ 5 กลอโรพลาสต์เริ่มหดตัว วันที่ 8 กลอโรพลาสต์เริ่มไหลมา รวมกัน วันที่ 38-40 ของการเพาะเลี้ยง ไซโกสปอร์เจริญเติบโตเต็มที่
2. น้ำประปาปริมาณ 20 ml	อุณหภูมิห้อง (27 °C)	วันที่ 1-2 เส้นสายเริ่มสร้างท่อ คอนจูเกชันและจับคู่กัน แต่กลอโรพลาสต์ ภายในยังปกติ วันที่ 3 กลอโรพลาสต์เริ่มหดตัว วันที่ 5 กลอโรพลาสต์เริ่มไหลมา รวมกัน วันที่ 28-30 ของการเพาะเลี้ยง ไซโกสปอร์เจริญเติบโตเต็มที่

ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างท่อคอนจูเกชันของสาหร่าย *Spirogyra* sp. เช่น แสง อุณหภูมิ ปริมาณ
สารอาหารในน้ำ ค่าการนำกระแสไฟฟ้า ปริมาณแคลเซียมในแหล่งน้ำ pH และฤดูกาล โดยส่วนใหญ่
สาหร่ายในกลุ่มนี้จะมีการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศในช่วงปลายฤดูใบไม้ผลิ หรือต้นฤดูร้อน และ pH
ในช่วง 4.1-6.5 และโดยปกติการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศของสาหร่ายในกลุ่มนี้จะเกิดขึ้นน้อยใน
ธรรมชาติ

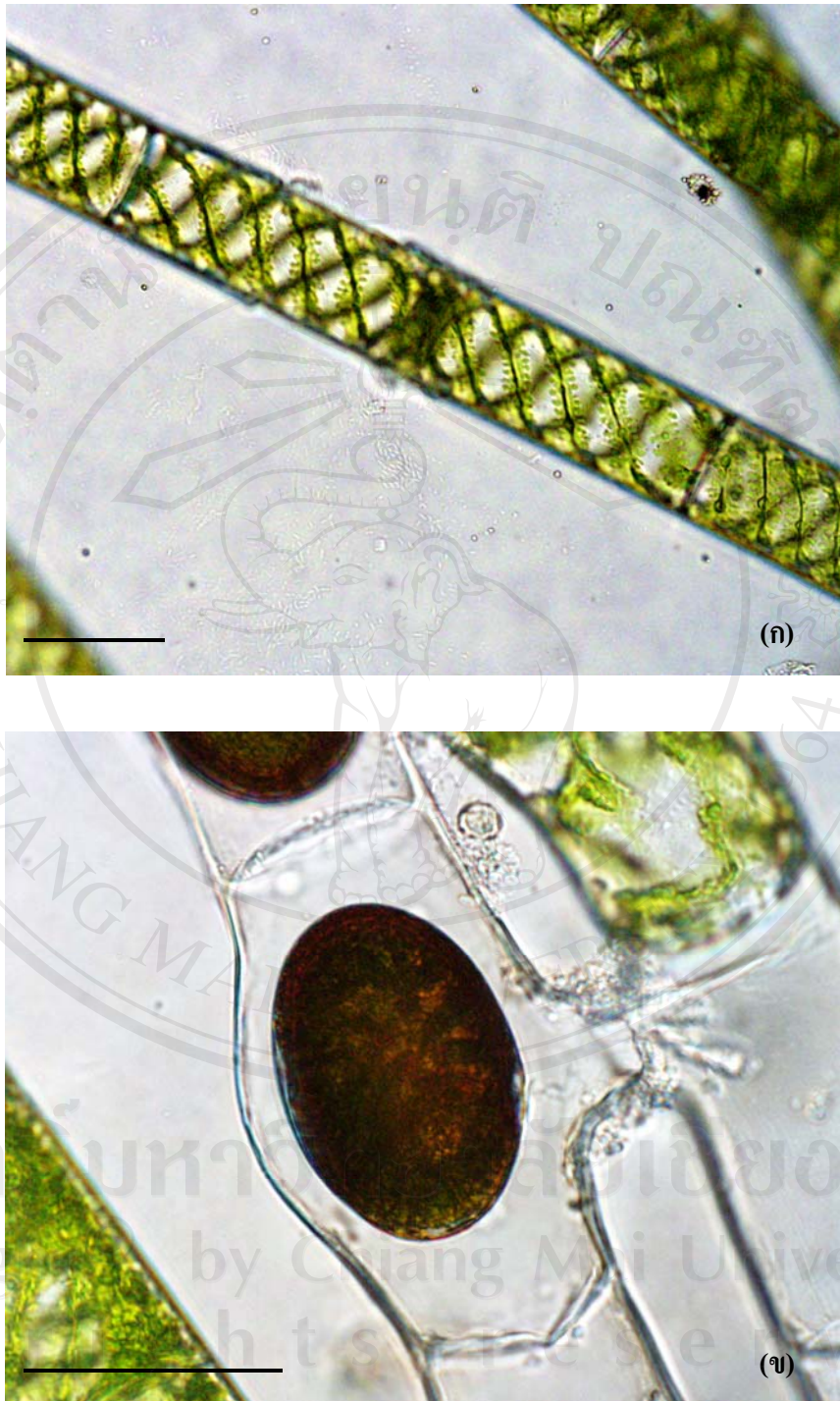
ภาพ 17 การสร้างท่อคอนจูเกชัน (ก)-(ข), การจับคู่กันของเส้นสายโดยลักษณะคลอโรพลาสต์ภายในเซลล์ยังเป็นปกติ (ค), คลอโรพลาสต์กำลังหดตัว (ง), คลอโรพลาสต์ไหลมารวมกัน (จ)-(ฉ)

Scale bar = 50 μm

ภาพ 18 การเกิดเป็นไซโกสปอร์ที่ยังอ่อน (ก)-(ข), ไซโกสปอร์เริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล (ค) และไซโกสปอร์ที่เจริญเติบโตเต็มที่ Scale bar = 50 μm

เมื่อสาหร่ายสร้างไซโกสปอร์ที่เจริญเต็มที่แล้ว จะนำมาจัดจำแนกชนิดของสาหร่าย *Spirogyra* sp. โดยใช้หลักการของลักษณะทางสัณฐานวิทยาหลายองค์ประกอบ เช่น ขนาดความกว้างความยาวของเส้นสาย ลักษณะของผนังกั้นระหว่างเซลล์ อาจเป็นแบบระนาบ (end wall plane) หรือมีลักษณะซ้อนทับเป็นวงแหวน (replicate) หรืออาจมีลักษณะเป็นปลอกกรอบระหว่างรอยต่อระหว่างเซลล์ (colligate) จำนวนของคลอโรพลาสต์ จำนวนของรอบหมุนเป็นเกลียวของคลอโรพลาสต์ ลักษณะของการคอนจูเกชัน เช่น เป็นแบบ ladder-like หรือ lateral รูปร่างของท่อคอนจูเกชัน และลักษณะของไซโกสปอร์ เช่น ขนาด สี รูปร่าง ตามวิธีของ John *et al.* (2002) พบว่า สาหร่าย *Spirogyra* sp. ที่ศึกษาในครั้ง นี้ คือ *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing และเมื่อส่งข้อมูลไปยืนยันกับ David M. John และ Hilary Belcher ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสาหร่าย *Spirogyra* ได้รับการยืนยันเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551 ว่าเป็นสาหร่ายชนิดนี้จริง ข้อมูลที่ใช้ในการจัดจำแนกแสดงดังภาพ 19 และตาราง 4

ภาพ 19 (ก) Vegetative cell กำลังขยาย 20 เท่า และ(ข) ไซโกสปอร์ที่เจริญเติบโตเต็มที่
กำลังขยาย 40 เท่า Scale bar = 50 μ m

ตาราง 4 ลักษณะของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ที่ใช้ในการจัดจำแนกถึงระดับชนิด

สิ่งที่ใช้ในการจัดจำแนก	ลักษณะพื้นฐานวิทยา
1. Vegetative cell	ขนาดกว้าง x ยาว ประมาณ 50 x (170-220) μm ผนังกั้นระหว่างเซลล์เป็นแบบระนาบ (End walls plane) คลอโรพลาสต์มี 3-4 เส้น จำนวนของรอบหมุนเป็นเกลียวของ คลอโรพลาสต์ เท่ากับ 2.5-3.5 รอบต่อเซลล์ ลักษณะของการคอนจูเกชันเป็นแบบ ladder-like ท่อคอนจูเกชันสร้างมาจากเส้นสายทั้งสองมา เชื่อมกัน
2. ไชโกสปอร์	ขนาดกว้าง x ยาว ประมาณ 50 x (80-90) μm รูปร่าง ทรงรี ผนังชั้นนอกบางและเรียบ สีน้ำตาลเข้ม ไชโกสปอร์เจริญเต็มที่จะทำให้เซลล์พองตัว และการวางตัวของไชโกสปอร์จะวางตัวตามแนว ยาวของเส้นสายซึ่งบางครั้งอาจจะอยู่ตรงมุมของ เส้นสาย

Spirogyra neglecta (Hassall) Kützing (John *et al.*, 2002)

เป็นสาหร่ายสีเขียวที่มีลักษณะเป็นเส้นสายไม่แตกแขนง มีสีเขียวสด ขนาดของเซลล์ กว้าง 50-67 μm ยาว 100-300 μm ผนังกั้นระหว่างเซลล์เป็นแบบระนาบ (end wall plane) มีคลอโรพลาสต์ 3-4 เส้น จำนวนของรอบหมุนเป็นเกลียวของคลอโรพลาสต์เท่ากับ 1.5-3.5 รอบต่อเซลล์

ลักษณะของการคอนจูเกชันเป็นแบบ ladder-like ท่อคอนจูเกชันสร้างมาจากเส้นสายทั้งสองมาเชื่อมกัน ไชโกตสปอร์มีความกว้างประมาณ 54-64 μm ความยาวประมาณ 75-100 μm รูปร่างทรงรีผ่นข้าง นูนออกบางและเรียบ มีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อไชโกตสปอร์เจริญเต็มที่ที่จะทำให้เซลล์พองตัวและการวางตัวของไชโกตสปอร์จะวางตัวตามแนวยาวของเส้นสายซึ่งบางครั้งอาจจะอยู่ตรงมุมของเส้นสายก็ได้

2. ปริมาณสารสกัดแห้งของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

นำสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing มาจากบ่อเพาะเลี้ยงสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing บ้านนาควหา ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มาอบให้แห้งที่อุณหภูมิ 45 °C เป็นเวลา 48 ชั่วโมง แล้วนำมาสกัดด้วยน้ำ ระเหยเอาน้ำออกด้วยเครื่อง Rotary evaporator จนได้สารสกัดที่มีความหนืดสีเขียวเข้ม จากนั้นทำให้แห้งด้วยเครื่อง Lyophilizer พบว่าจากน้ำหนักสาหร่ายแห้งผ่นเริ่มต้น 50 g ได้ปริมาณน้ำหนักสารสกัดจากสาหร่าย 12.9 g คิดเป็นปริมาณ % yield เท่ากับ 25.8 สารสกัดที่ได้มีสีเขียวเข้มเกือบดำ (ภาพ 20)

ภาพ 20 สารสกัดแห้งของตัวอย่างสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

3. ผลการศึกษาปริมาณรงควัตถุคลอโรฟิลล์และแคโรทีนอยด์ในสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

จากการนำสาหร่ายแห้ง มาวิเคราะห์หาปริมาณรงควัตถุคลอโรฟิลล์และแคโรทีนอยด์ พบว่าสาหร่าย *Spirogyra* มีรงควัตถุทั้งสองชนิด คือ มีทั้งปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ $3.160 \pm 0.579 \text{ mg/g cell dry weight}$ คลอโรฟิลล์ บี $4.997 \pm 0.147 \text{ mg/g cell dry weight}$ และแคโรทีนอยด์ 0.399 ± 0.073

mg/g cell dry weight เมื่อเทียบกับปริมาณรงควัตถุแคโรทีนของพืชผักชนิดต่างๆ เช่น กระเทียม, กระเพรา, ขิง, ตะไคร้, ตำลึง, ผักบุ้ง, ผักปลัง, สะระแหน่, โหระพา, หูฉ่ายหวาน, ฟักทอง มีปริมาณเบต้าแคโรทีนเท่ากับ 0.0064, 0.051, 0.0064, 0.0255, 0.0191, 0.0383, 0.2487, 0.0255, 0.1084, 0.051 และ 0.0191 mg/g cell dry weight (นวลศรี และอัญญา, 2545) และปริมาณบริโภคน้ำแครอทแคโรทีนที่แนะนำต่อวัน คือ 2.4-3.0 mg แต่ปริมาณบริโภคสำหรับการต้านออกซิเดชัน เท่ากับ 15-25 mg (ประกอบ, 2551)

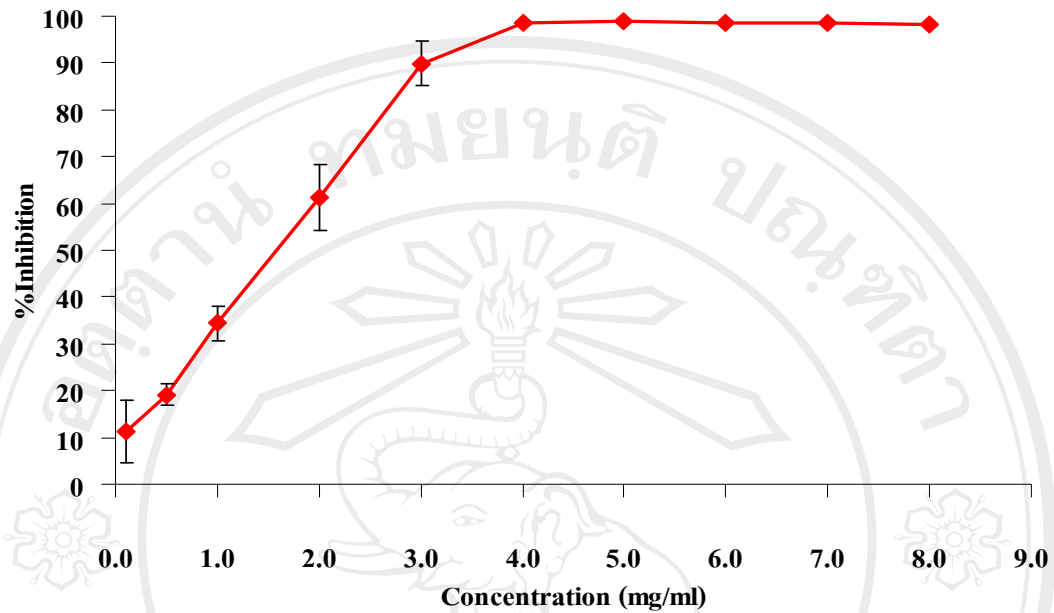
4. ผลการศึกษาความสามารถในการต้านออกซิเดชันของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger

นำสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ความเข้มข้นต่างๆ มาทดสอบฤทธิ์ในการต้านออกซิเดชันทั้งหมด 7 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีเป็นการกำจัดหรือยับยั้งสารอนุมูลอิสระที่แตกต่างกัน และนำค่าที่วัดค่าการดูดกลืนแสงได้มาคำนวณหา % Inhibition จากนั้นนำค่าที่ได้มาเขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นต่างๆ ที่ทำปฏิกิริยากับสารแต่ละการทดสอบ จากนั้นนำสมการที่ได้จากกราฟมาคำนวณค่า IC_{50} ซึ่งเป็นค่าที่สารสกัดสามารถยับยั้งหรือกำจัดอนุมูลอิสระ (free radical) ได้ครึ่งหนึ่ง หรือ 50% โดยที่ถ้าค่า IC_{50} ที่ได้มีค่าน้อย แสดงถึงประสิทธิภาพในการยับยั้งหรือกำจัดอนุมูลอิสระ ก็ยิ่งมีมาก ซึ่งมีรายละเอียดของผลการวิจัยของแต่ละวิธีดังนี้

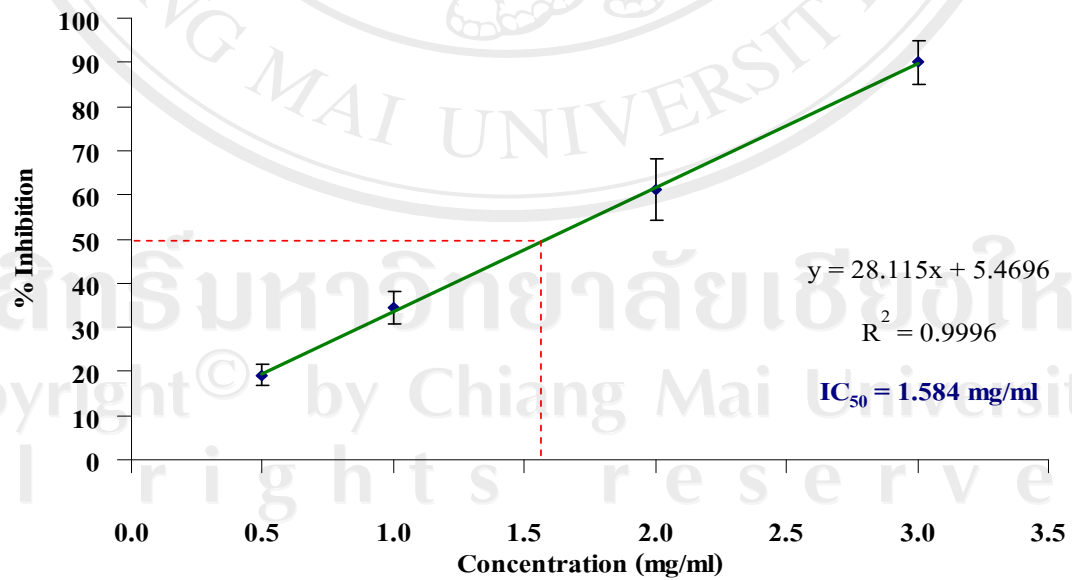
4.1 ผลการทดสอบด้วยวิธี Scavenging activity of ABTS radical

ABTS radical cation ($ABTS^{+•}$) เป็นสารอนุมูลอิสระกึ่งสังเคราะห์ ซึ่งเป็นอนุมูลอิสระที่นิยมใช้ในการวัดความสามารถในการต้านออกซิเดชันวิธีหนึ่ง เมื่อนำสาร ABTS ผสมกับสาร Potassium persulfate ($K_2S_2O_8$) จะกลายเป็นสีน้ำเงินอมเขียว และเมื่อได้รับ Hydrogen atom จากสารสกัดที่ใช้ในการทดสอบ จะทำให้ $ABTS^{+•}$ ลดลง ซึ่งทำให้สีจางลง ซึ่งสามารถวัดค่าการดูดกลืนแสงได้ที่ความยาวคลื่น 734 nm

เมื่อนำสารละลายของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ความเข้มข้นต่างๆ มาทำปฏิกิริยากับสารละลายของ $ABTS^{+•}$ radical พบว่า สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ช่วงความเข้มข้น 0.1-8.0 mg/ml สามารถยับยั้ง $ABTS^{+•}$ radical ได้ระหว่าง 11-99 % โดยที่ความเข้มข้น 4.0 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้งสูงสุดที่ 99 % (ภาพ 21) และมีค่า IC_{50} ของการยับยั้ง เท่ากับ 1.584 ± 0.183 mg/ml (ภาพ 22)

ภาพ 21 ความสามารถในการยับยั้ง $\text{ABTS}^{+\bullet}$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 0.1-8.0 mg/ml

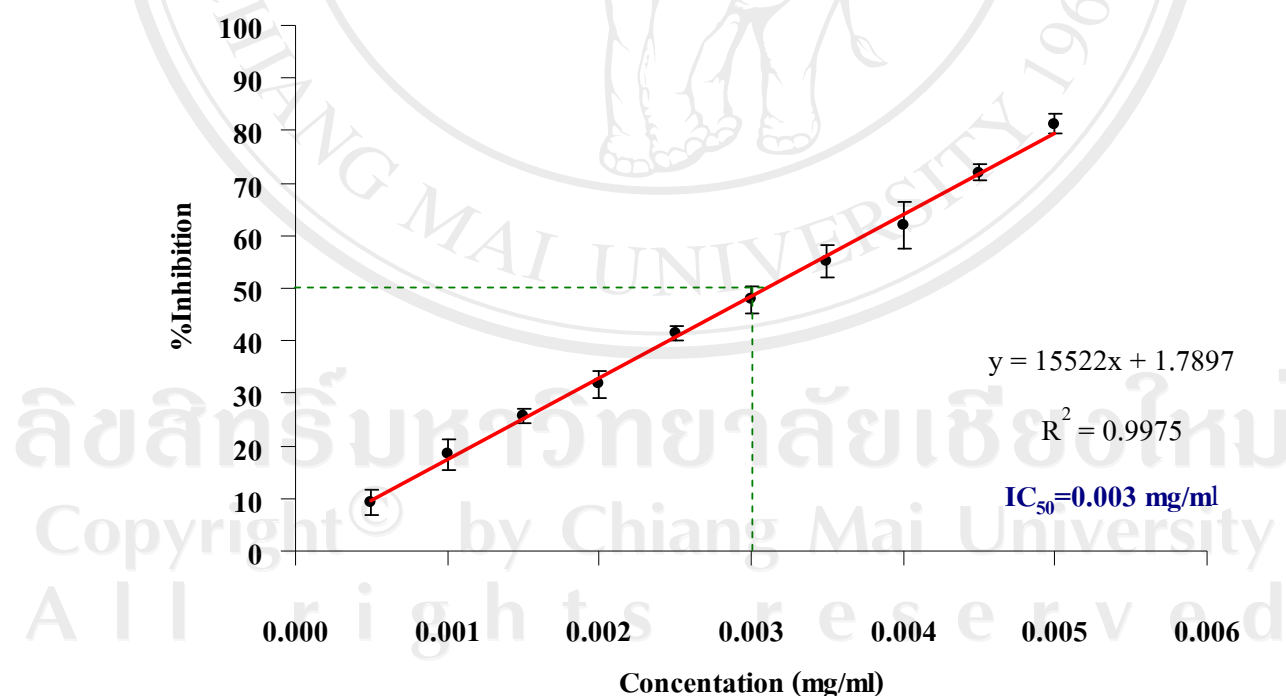
ภาพ 22 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง $\text{ABTS}^{+\bullet}$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

สารมาตรฐาน Trolox ที่ช่วงความเข้มข้น 0.0005-0.005 mg/ml สามารถยับยั้ง ABTS⁺ radical ได้ระหว่าง 9-81 % และมีค่า IC₅₀ ของการยับยั้ง มีค่าเท่ากับ 0.003 ± 0.000 mg/ml (ภาพ 23)

ความสามารถในการยับยั้ง ABTS⁺ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน Trolox ได้ในรูปของ Trolox Equivalent Antioxidant Capacity (TEAC) ดังสมการ

$$\text{TEAC (mg Trolox /g ของสารสกัด)} = \frac{\text{IC}_{50} \text{ ของ Trolox (mg/ml)}}{\text{IC}_{50} \text{ ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

ค่าที่ได้ยังมีค่ามาก ประสิทธิภาพในการเป็นสารต้านออกซิเดชันจะสูงด้วย พบว่า สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีค่า TEAC ของการยับยั้ง ABTS⁺ radical เท่ากับ 1.894 (mg Trolox /g ของสารสกัด) หรือ 0.489 (mg Trolox /g ของสาหร่ายแห้ง)

ภาพ 23 การหาค่า IC₅₀ ของการยับยั้ง ABTS⁺ radical ของสารมาตรฐาน Trolox ในช่วงความเข้มข้น 0.0005-0.005 mg/ml

4.2 ผลการทดสอบด้วยวิธี 2, 2-diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) radical scavenging activity

DPPH[•] radical เป็นสารอนุมูลอิสระสังเคราะห์ เมื่อละลายในเอทานอล จะได้สารละลายที่มีสีม่วง และเมื่อได้รับ Hydrogen atom จากสารสกัดที่ใช้ในการทดสอบ สารละลายสีม่วงจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ซึ่งสามารถทำการวัดค่าการดูดกลืนแสงได้ที่ความยาวคลื่น 517 nm

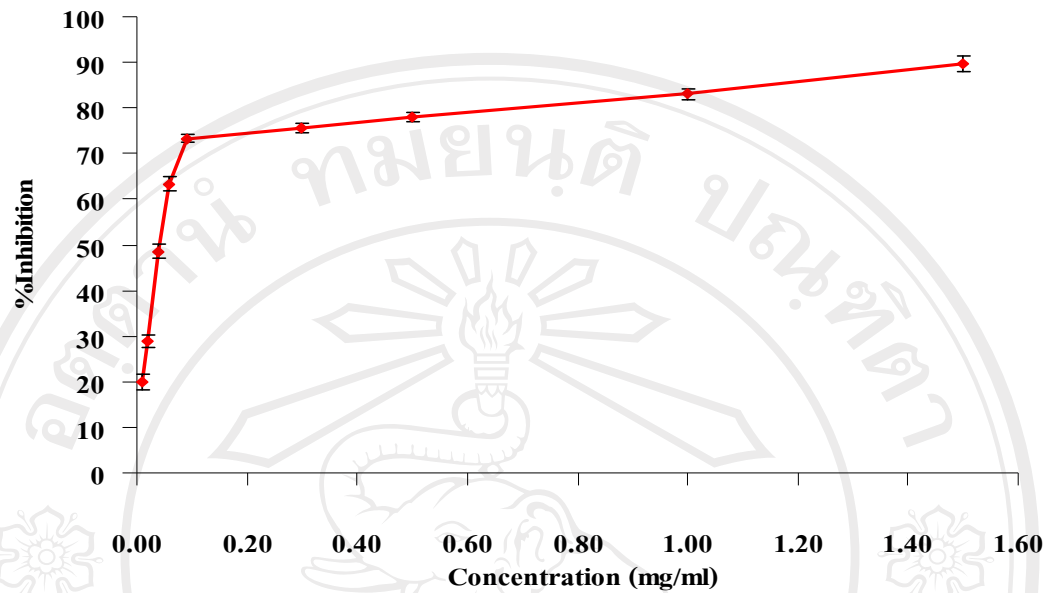
เมื่อนำสารละลายของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ความเข้มข้นต่างๆ มาทำปฏิกิริยากับสารละลายของ 5 mM DPPH[•] radical พบว่า สารสกัดของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ช่วงความเข้มข้น 0.01-1.5 mg/ml สามารถยับยั้ง DPPH[•] radical ระหว่าง 20-90 % โดยที่ความเข้มข้น 1.5 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้งสูงสุดที่ 90 % (ภาพ 24) และมีค่า IC₅₀ ของการยับยั้ง เท่ากับ 0.044 ± 0.002 mg/ml (ภาพ 25)

สารมาตรฐาน Gallic acid ที่ช่วงความเข้มข้น 0.002-0.02 mg/ml สามารถยับยั้ง DPPH[•] radical ระหว่าง 12-88 % (ภาพ 26) และมีค่า IC₅₀ เท่ากับ 0.008 ± 0.000 mg/ml (ภาพ 27)

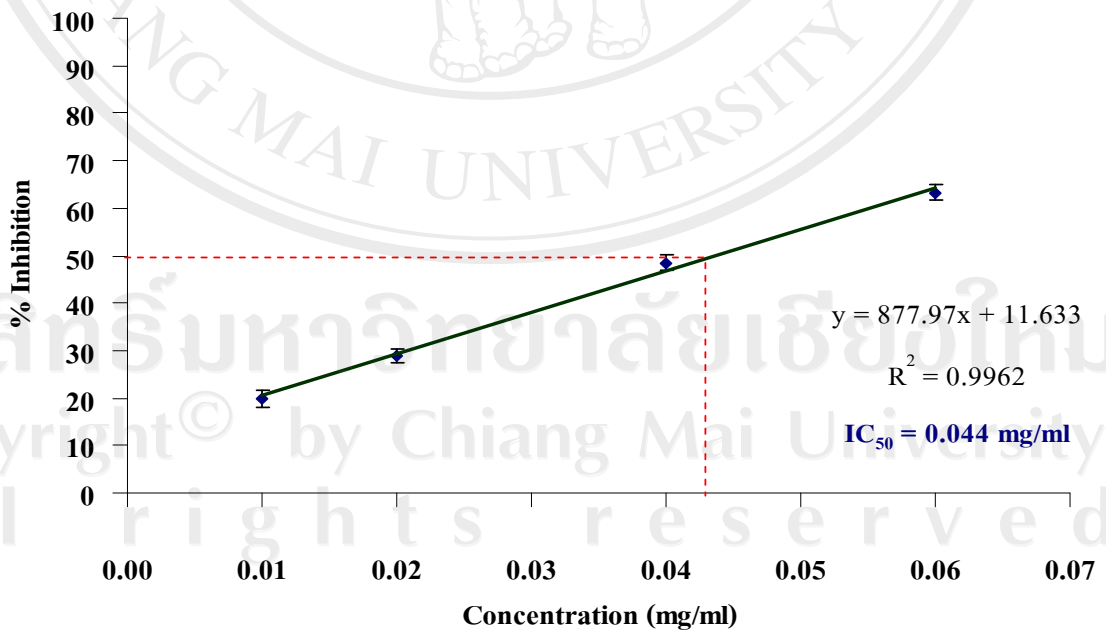
ความสามารถในการยับยั้ง DPPH[•] radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน Gallic acid ได้ ในรูปของ Gallic acid Equivalent Antioxidant Capacity (GAE) ดังสมการ

$$\text{GAE (mg Gallic acid /g ของสารสกัด)} = \frac{\text{IC}_{50} \text{ ของ Gallic acid (mg/ml)}}{\text{IC}_{50} \text{ ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

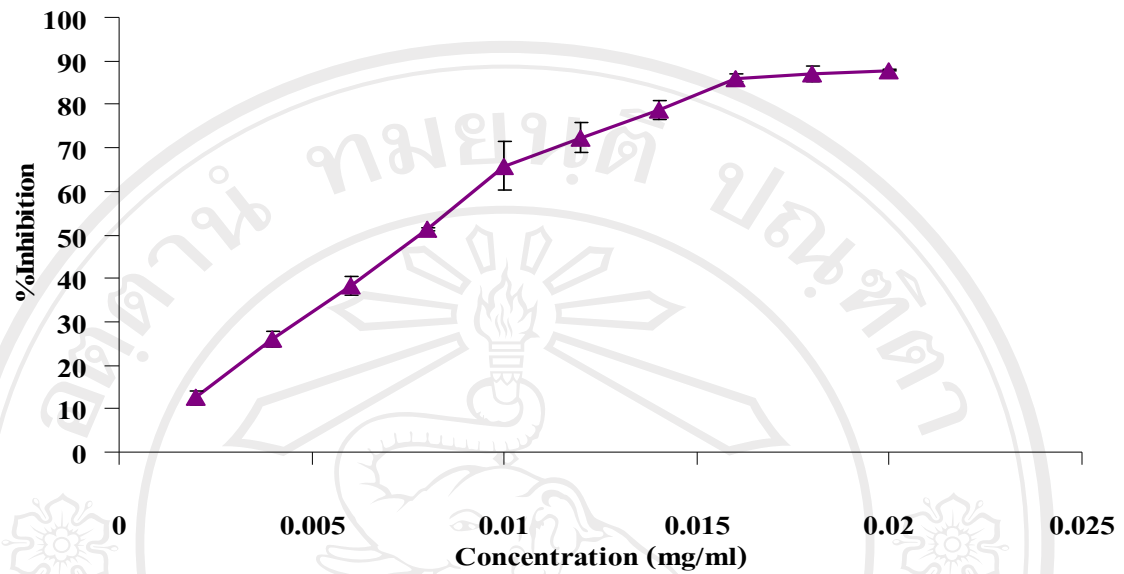
ถ้าค่าที่ได้ยังมีค่ามาก ประสิทธิภาพในการเป็นสารต้านออกซิเดชันจะสูงด้วย พบว่า สารสกัดจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีค่า GAE ของการยับยั้ง DPPH[•] radical เท่ากับ 181.818 (mg Gallic acid /g ของสารสกัด) หรือ 46.909 (mg Gallic acid /g ของสาหร่ายแห้ง)

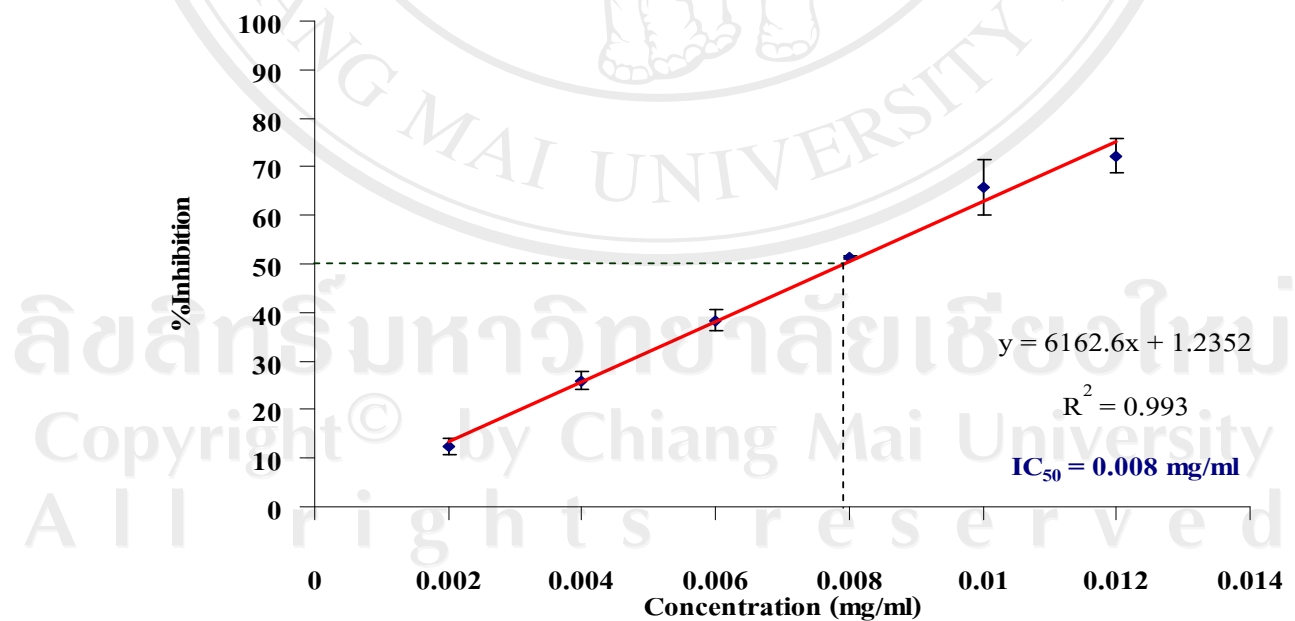
ภาพ 24 ความสามารถในการยับยั้ง DPPH[•] radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 0.01-1.5 mg/ml

ภาพ 25 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง DPPH[•] radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

ภาพ 26 ความสามารถในการยับยั้ง DPPH[•] radical ของสารมาตรฐาน Gallic acid ในช่วงความเข้มข้น 0.002-0.02 mg/ml

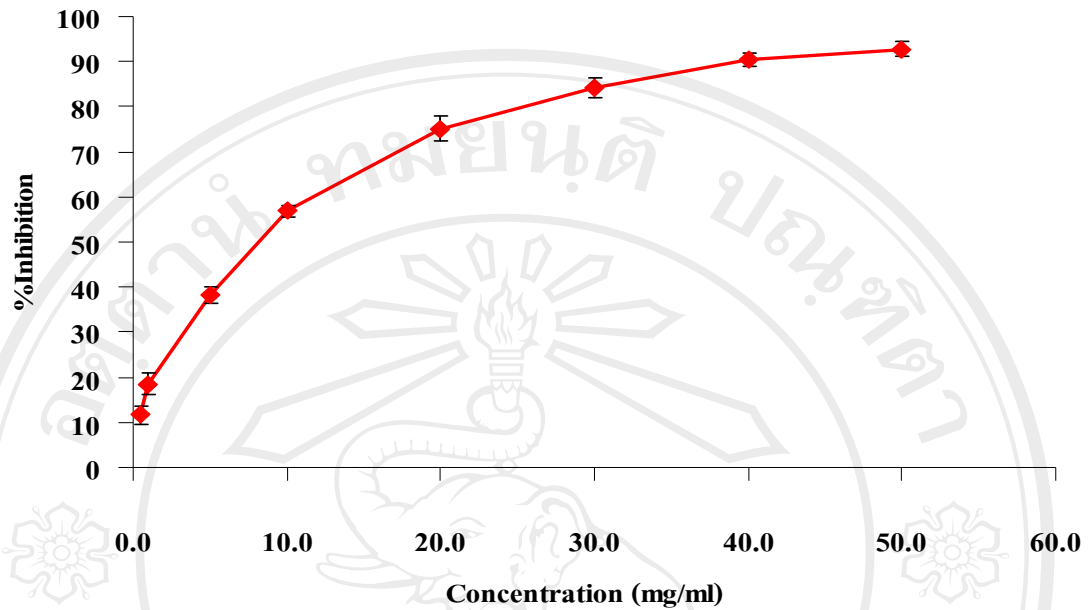
ภาพ 27 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง DPPH[•] radical ของสารมาตรฐาน Gallic acid ในช่วงความเข้มข้น 0.002-0.02 mg/ml

4.3 ผลการทดสอบด้วยวิธี Hydroxyl (OH) radical scavenging activity

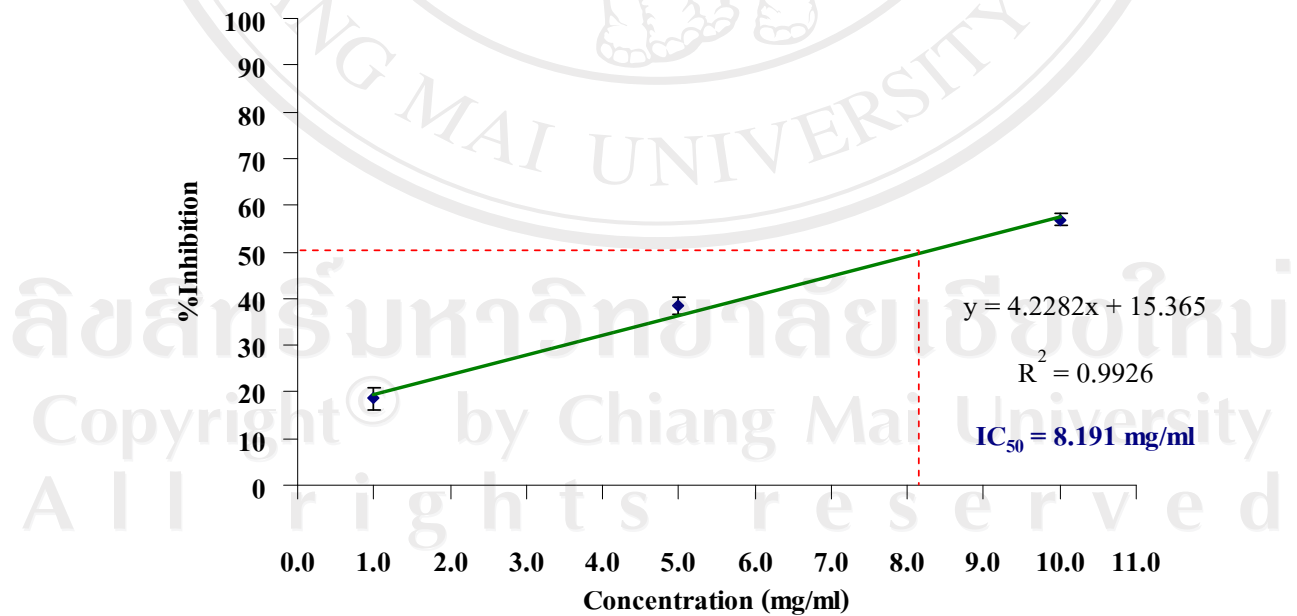
ในการศึกษาความสามารถในการยับยั้ง OH[•] radical ของสารตัวอย่าง จะทำการสังเคราะห์ OH[•] radical จากน้ำตาล deoxyribose โดยอาศัยปฏิกิริยา Fenton reaction model system ในหลอดทดลอง เมื่อเติมสาร Thiobarbituric acid (TBA) และ Trichloroacetic acid จะเกิดเป็นสีชมพูขึ้น ถ้าสารสกัดที่ใช้ทดสอบมีความสามารถในการยับยั้ง OH[•] radical จะทำให้สีชมพูจางลง ซึ่งวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 532 nm จากผลการทดลองพบว่า สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีความสามารถในการยับยั้ง OH[•] radical โดยแสดงได้จากค่าการดูดกลืนแสงที่ลดลง สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ความเข้มข้น 0.5-50.0 mg/ml สามารถยับยั้ง OH[•] radical ระหว่าง 12-93 % โดยที่ความเข้มข้น 50.0 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้งสูงสุดที่ 93 % (ภาพ 28) และมีค่า IC₅₀ ของการยับยั้ง เท่ากับ 8.191 ± 0.309 mg/ml (ภาพ 29) สารมาตรฐาน Trolox ที่ช่วงความเข้มข้น 0.1-4.0 mg/ml สามารถยับยั้ง OH[•] radical ได้ระหว่าง 11-57 % (ภาพ 30) และมีค่า IC₅₀ เท่ากับ 1.743 ± 0.011 mg/ml (ภาพ 31) ความสามารถในการยับยั้ง OH[•] radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน Trolox ได้ ในรูปของ Trolox Equivalent Antioxidant Capacity (TEAC) ดังสมการ

$$\text{TEAC (mg Trolox /g ของสารสกัด)} = \frac{\text{IC}_{50} \text{ ของ Trolox (mg/ml)}}{\text{IC}_{50} \text{ ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

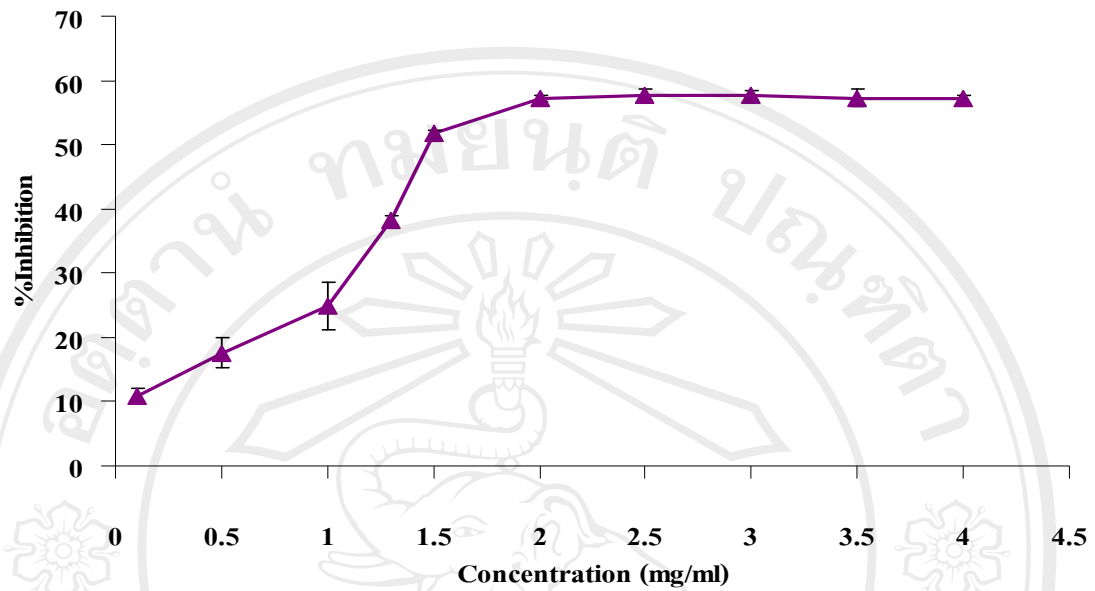
พบว่า สารสกัดจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีค่า TEAC ของการยับยั้ง OH[•] radical เท่ากับ 212.795 (mg Trolox /g ของสารสกัด) หรือ 54.901 (mg Trolox /g ของสาหร่ายแห้ง)

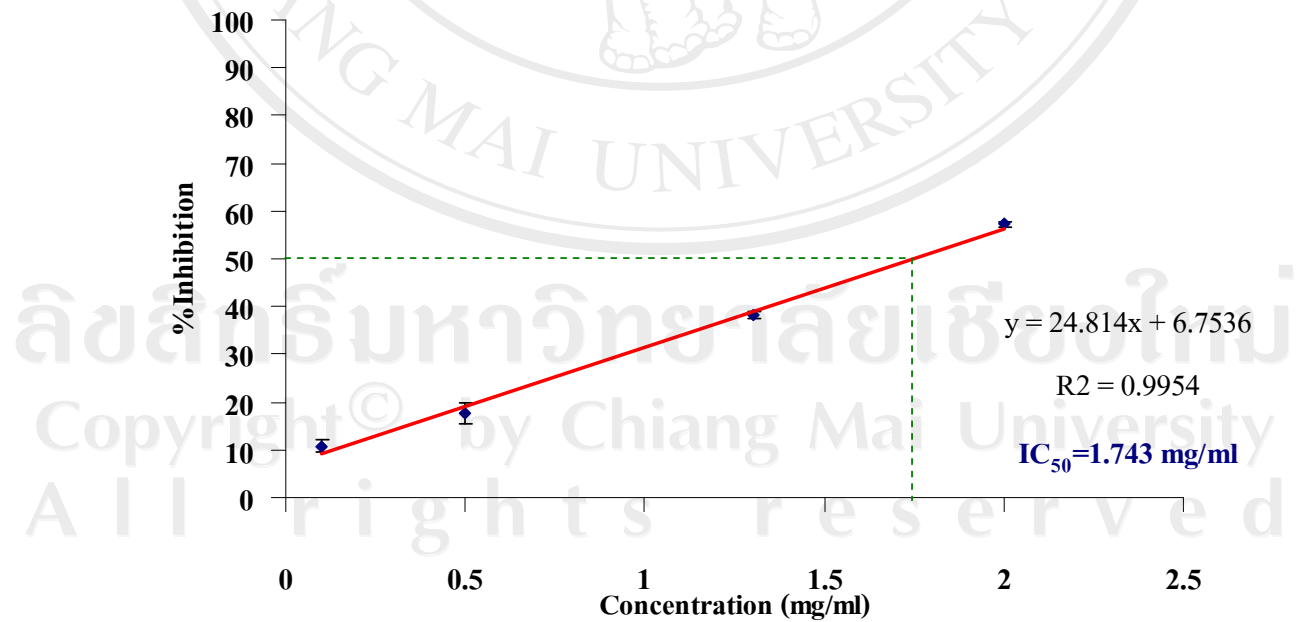
ภาพ 28 ความสามารถในการยับยั้ง $\text{OH}^\bullet$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 0.5-50.0 mg/ml

ภาพ 29 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง $\text{OH}^\bullet$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

ภาพ 30 ความสามารถในการยับยั้ง $\text{OH}^\bullet$ radical ของสารมาตรฐาน Trolox ในช่วงความเข้มข้น 0.1-4.0 mg/ml

ภาพ 31 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง $\text{OH}^\bullet$ radical ของสารมาตรฐาน Trolox ในช่วงความเข้มข้น 0.1-4.0 mg/ml

4.4 ผลการทดสอบด้วยวิธี Lipid peroxidation in liver homogenates

วิธีนี้เป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการยับยั้ง Lipid peroxidation ของสารสกัดที่ต้องการทดสอบ โดยใช้ดัชนีหนูมาทำให้เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชัน แล้วทำให้เกิดสารมาลอนไดอัลดีไฮด์ (Malondialdehyde, MDA) ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเกิด Lipid peroxidation จากนั้นเติมกรดไทโอบาร์บิทูริก ในสภาวะกรดสาร MDA จะทำปฏิกิริยากับกรดไทโอบาร์บิทูริก ได้เป็นสารมีสีเรียกว่า TBARS เมื่อเติมสารสกัดทดสอบที่มีความสามารถในการยับยั้ง Lipid peroxidation ลงไป จะทำให้สารสีจางลงจากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 532 nm จากการทดลอง พบว่า สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing มีความสามารถในการยับยั้ง Lipid peroxidation โดยแสดงได้จากค่าการดูดกลืนแสงที่ลดลง

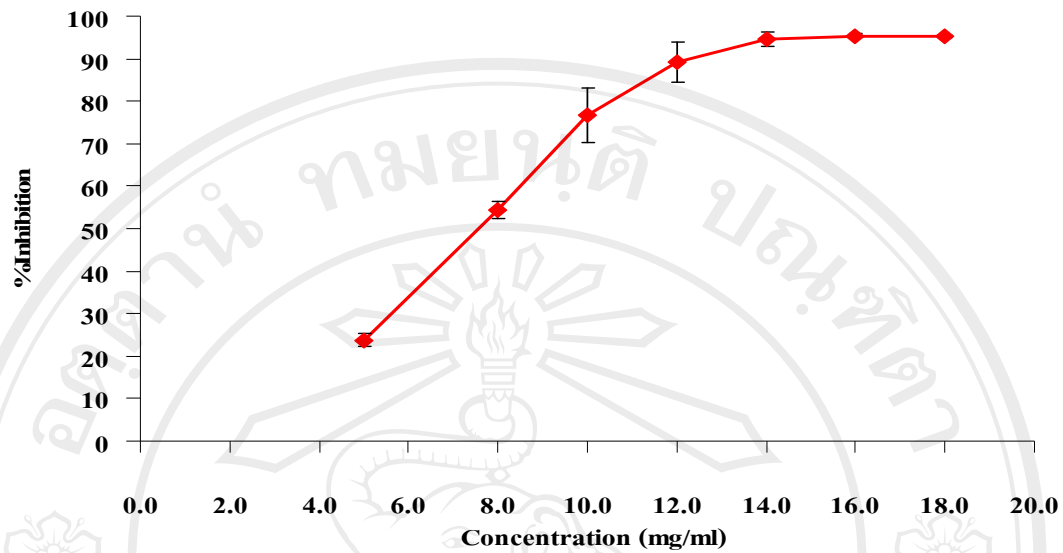
สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ที่ความเข้มข้น 5.0-18.0 mg/ml สามารถยับยั้ง Lipid peroxidation ได้ระหว่าง 24-95 % โดยที่ความเข้มข้น 14.0 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้งสูงสุดที่ 95 % (ภาพ 32) และมีค่า IC_{50} ของการยับยั้ง เท่ากับ 7.605 ± 0.211 mg/ml (ภาพ 33)

สารมาตรฐาน Trolox ที่ช่วงความเข้มข้น 0.01-0.35 mg/ml สามารถยับยั้ง Lipid peroxidation ได้ระหว่าง 3-91 % (ภาพ 34) และมีค่า IC_{50} เท่ากับ 0.112 ± 0.001 mg/ml (ภาพ 35)

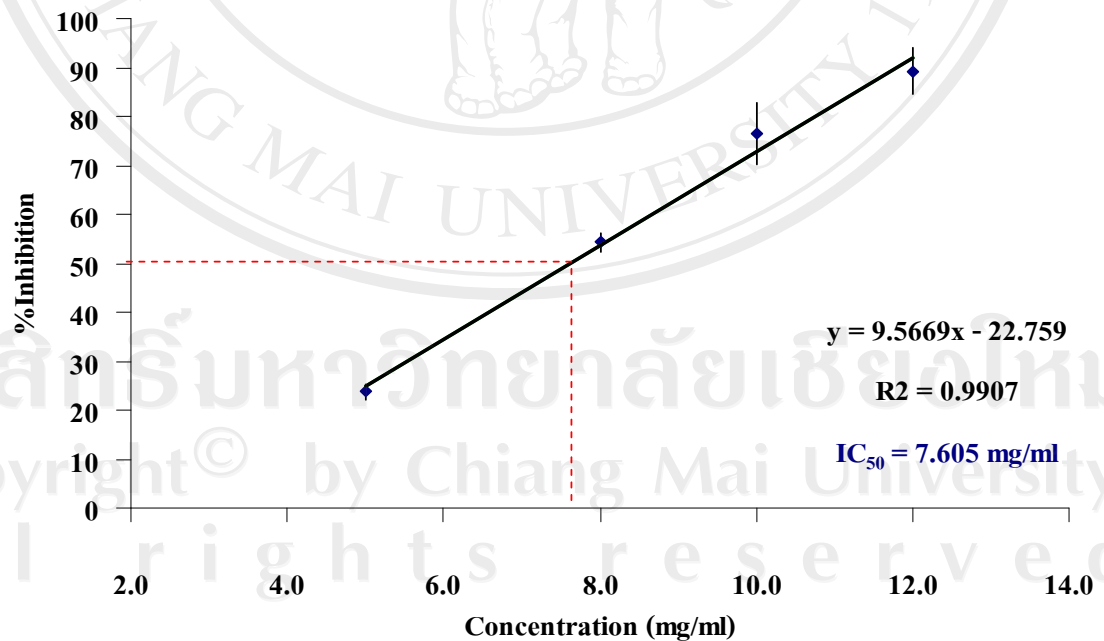
ความสามารถในการยับยั้ง Lipid peroxidation ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน Trolox ได้ ในรูปของ Trolox Equivalent Antioxidant Capacity (TEAC) ดังสมการ

$$TEAC \text{ (mg Trolox /g ของสารสกัด)} = \frac{IC_{50} \text{ ของ Trolox (mg/ml)}}{IC_{50} \text{ ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

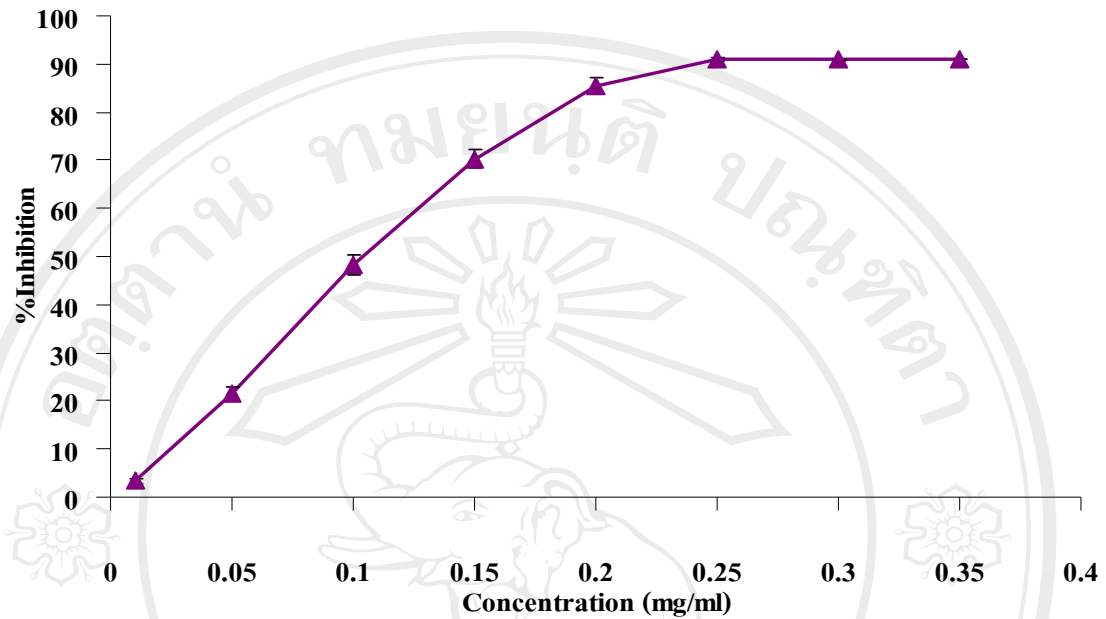
พบว่า สารสกัดจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing มีค่า TEAC ของการยับยั้ง Lipid peroxidation เท่ากับ 14.727 (mg Trolox /g ของสารสกัด) หรือ 3.800 (mg Trolox /g ของสาหร่ายแห้ง)

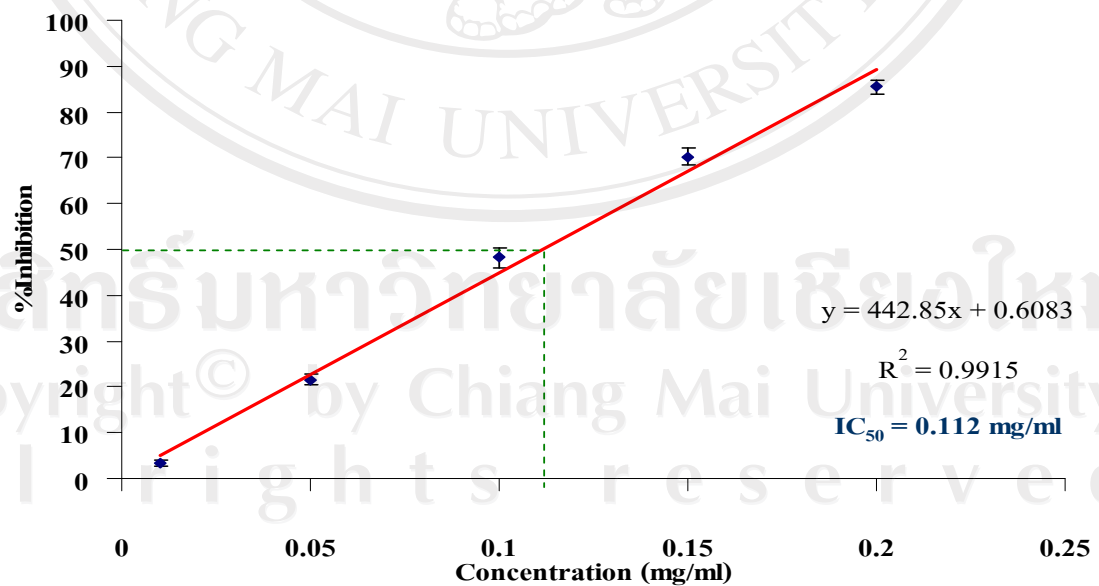
ภาพ 32 ความสามารถในการยับยั้ง Lipid peroxidation ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 5.0-18.0 mg/ml

ภาพ 33 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง Lipid peroxidation ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

ภาพ 34 ความสามารถในการยับยั้ง Lipid peroxidation ของสารมาตรฐาน Trolox ในช่วงความเข้มข้น 0.01-0.35 mg/ml

ภาพ 35 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง Lipid peroxidation ของสารมาตรฐาน Trolox ในช่วงความเข้มข้น 0.01-0.35 mg/ml

4.5 ผลการทดสอบด้วยวิธี Metal chelating activity

วิธีนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการแย่งจับโลหะไอออน เช่น เหล็กไอออน ของสารสกัดที่ต้องการทดสอบ ซึ่งตัวโลหะไอออนนี้จะเป็นตัวการสำคัญในการเร่งปฏิกิริยาเคมีของสารที่จะทำให้เกิดเป็นสารอนุมูลอิสระต่างๆได้ จากปฏิกิริยาเคมี เมื่อเติมสาร Ferrozine ลงไป จะไปจับกับ Fe^{2+} แล้วจะอยู่ในรูป Ferrozine - Fe^{2+} complex ซึ่งจะให้สีแดง และถ้าสารสกัดทดสอบมีความสามารถในการแย่งจับกับ Fe^{2+} จะทำให้สีแดงของ Ferrozine - Fe^{2+} complex จางลงได้ จากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่นที่ 562 nm และจากการทดลอง พบว่า สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing มีความสามารถในการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} โดยแสดงได้จากการดูดกลืนแสงที่ลดลง

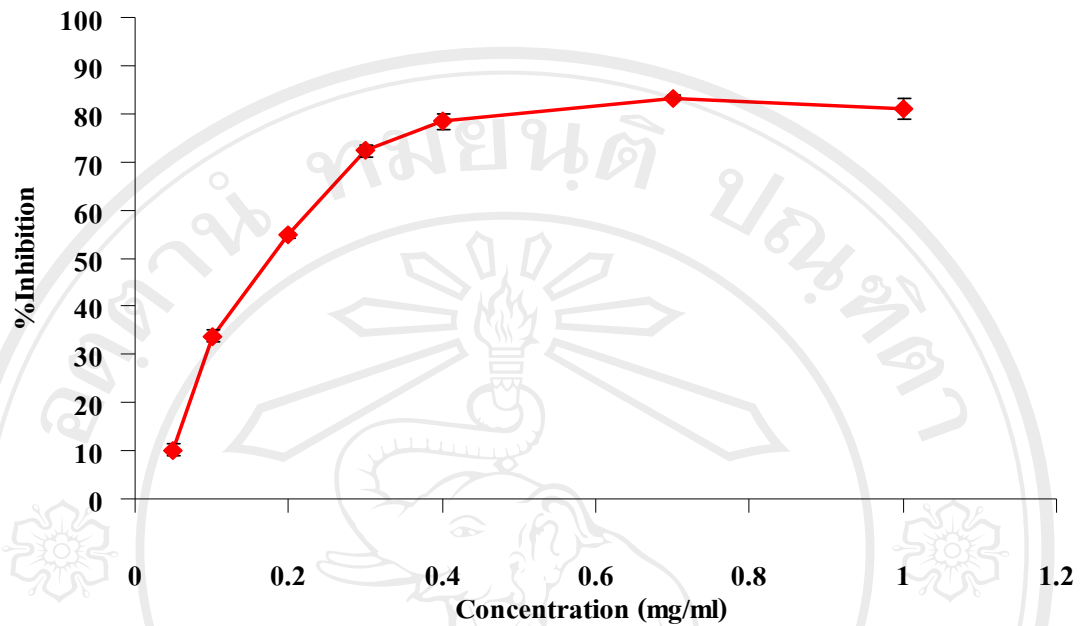
สารสกัดจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ที่ความเข้มข้น 0.05-1.0 mg/ml สามารถแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ได้ระหว่าง 10-83 % โดยที่ความเข้มข้น 0.7 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้งสูงสุดที่ 83 % (ภาพ 36) และมีค่า IC_{50} ของการยับยั้ง เท่ากับ 0.181 ± 0.004 mg/ml (ภาพ 37)

สารมาตรฐาน EDTA ที่ช่วงความเข้มข้น 0.02-1.2 mg/ml สามารถแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ได้ระหว่าง 3-99 % (ภาพ 38) และมีค่า IC_{50} เท่ากับ 0.082 ± 0.001 mg/ml (ภาพ 39)

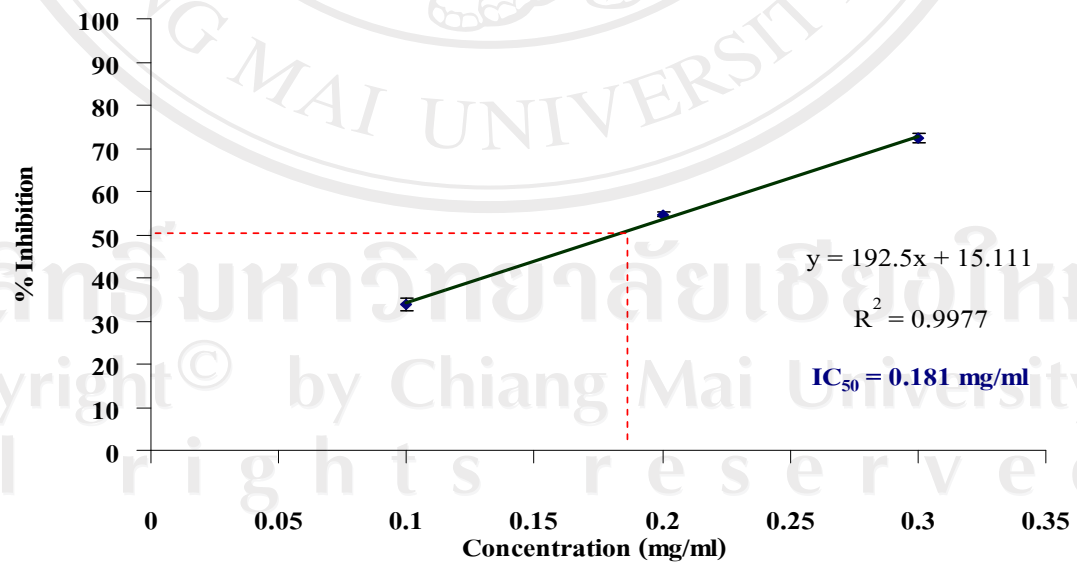
ความสามารถในการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน EDTA ได้ ในรูปของ EDTA Equivalent (EDTAE) ดังสมการ

$$EDTAE \text{ (mg EDTA /g ของสารสกัด)} = \frac{IC_{50} \text{ ของ EDTA (mg/ml)}}{IC_{50} \text{ ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

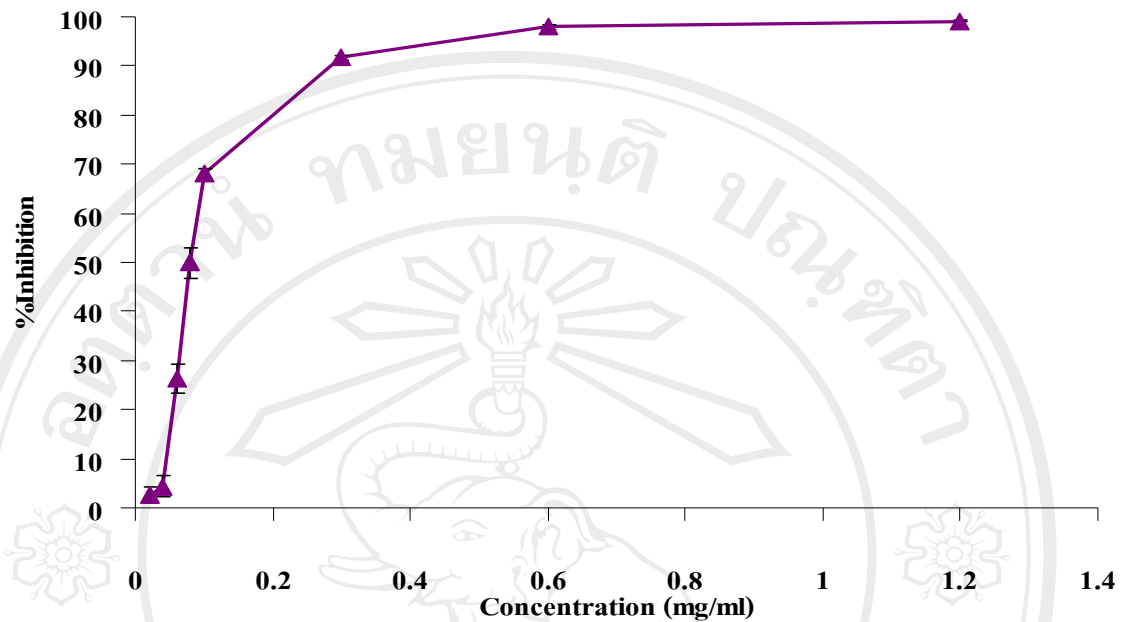
ถ้าค่าที่ได้ยังมีค่ามาก ประสิทธิภาพในการเป็นสารต้านออกซิเดชันจะสูงด้วย พบว่า สารสกัดจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing มีค่า EDTAE ของการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} เท่ากับ 453.039 (mg EDTA /g ของสารสกัด) หรือ 116.884 (mg EDTA /g ของสาหร่ายแห้ง)

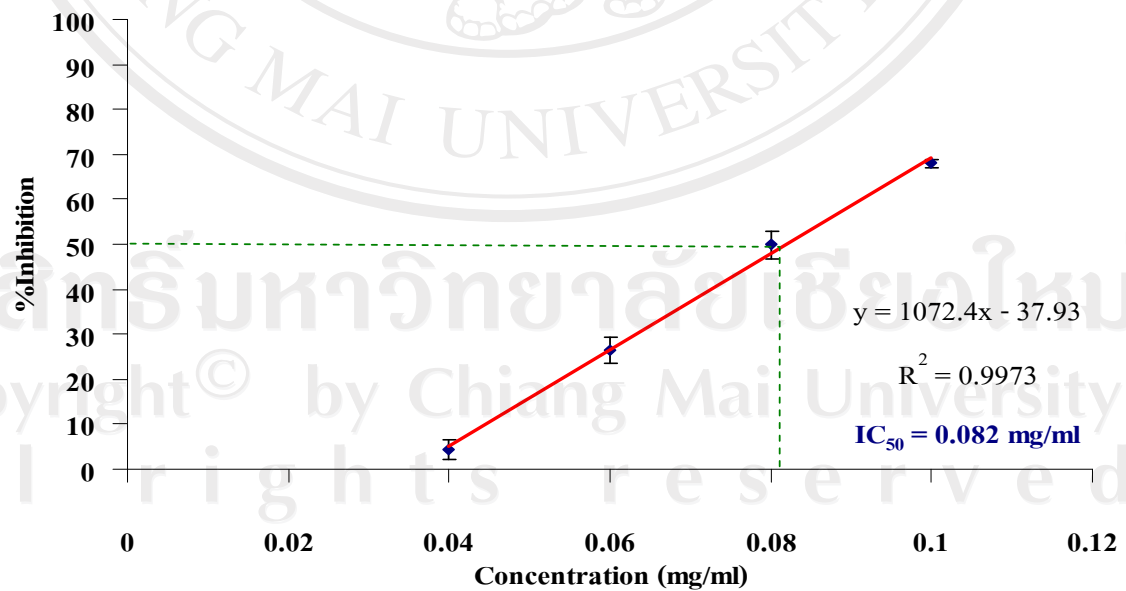
ภาพ 36 ความสามารถในการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 0.05-1.0 mg/ml

ภาพ 37 การหาค่า IC_{50} ของการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ของสารสกัดด้วยน้ำของตัวอย่างสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

ภาพ 38 ความสามารถในการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ของสารมาตรฐาน EDTA ในช่วงความเข้มข้น 0.02-1.2 mg/ml

ภาพ 39 การหาค่า IC_{50} ของการแย่งจับกับโลหะ Fe^{2+} ของสารมาตรฐาน EDTA ในช่วงความเข้มข้น 0.02-1.2 mg/ml

4.6 ผลการทดสอบด้วยวิธี Superoxide radical scavenging activity

การศึกษาความสามารถในการยับยั้ง Superoxide anion radical ($O_2^{\bullet-}$) โดยการสังเคราะห์ $O_2^{\bullet-}$ จากปฏิกิริยาออกซิเดชันของสารในระบบ Phenazine methosulphate (PMS) – Nicotinamide adenine dinucleotide (NADH) อนุโมล $O_2^{\bullet-}$ ที่เกิดขึ้นจะทำปฏิกิริยากับสาร Nitroblue tetrazolium (NBT) เกิดเป็นสารสีน้ำเงิน ถ้าสารสกัดทดสอบมีความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet-}$ radical จะทำให้สีจางลงได้ จากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่นที่ 560 nm และจากการทดลอง พบว่า สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet-}$ radical โดยแสดงได้จากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ลดลง

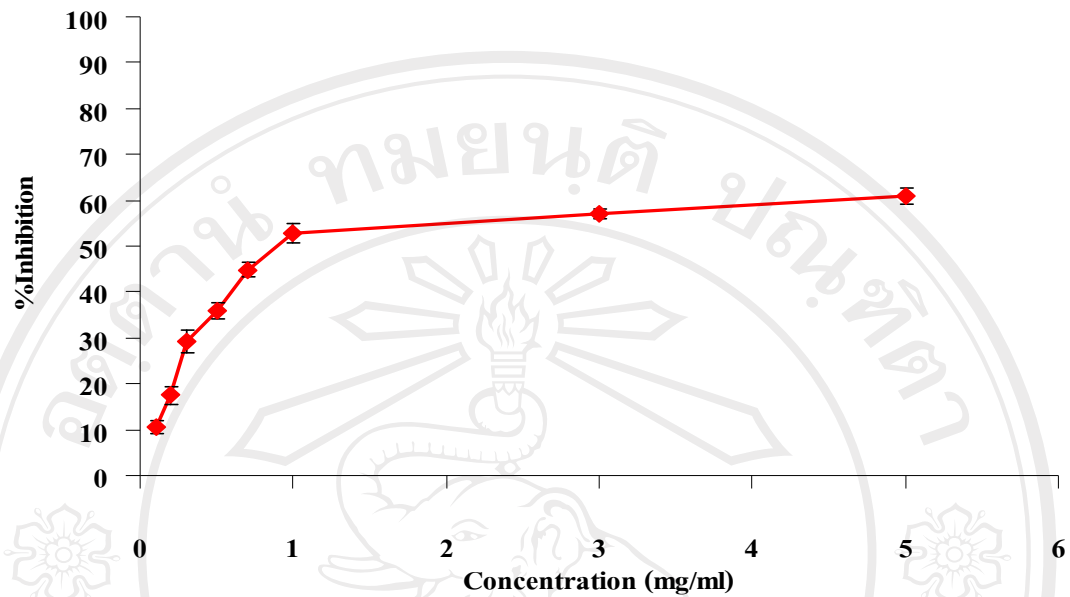
สารสกัดของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger ที่ช่วงความเข้มข้น 0.1-5.0 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet-}$ radical ได้ระหว่าง 10-61 % โดยที่ความเข้มข้น 5.0 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้งสูงสุดที่ 61 % (ภาพ 40) และมีค่า IC_{50} ของการยับยั้ง เท่ากับ 0.897 ± 0.052 mg/ml (ภาพ 41)

สารมาตรฐาน Gallic acid ที่ช่วงความเข้มข้น 0.05-1.6 mg/ml มีความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet-}$ radical ได้ระหว่าง 21-83 % (ภาพ 42) และมีค่า IC_{50} เท่ากับ 0.288 ± 0.001 mg/ml (ภาพ 43)

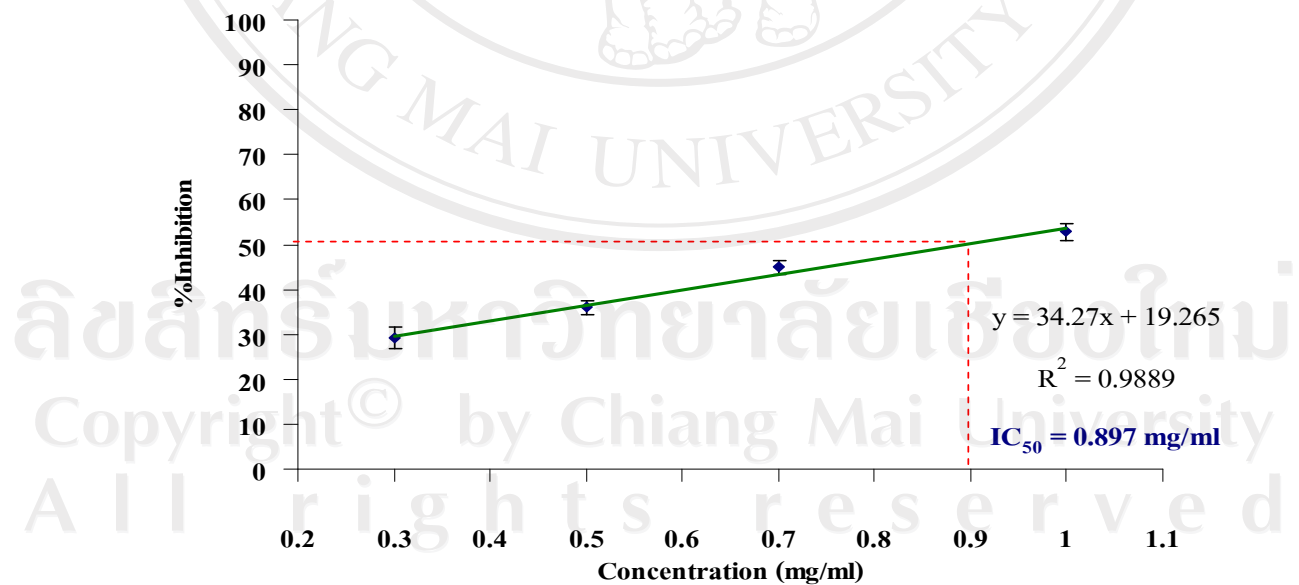
ความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet-}$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน Gallic acid ได้ ในรูปของ Gallic acid Equivalent Antioxidant Capacity (GAE) ดังสมการ

$$GAE \text{ (mg Gallic acid /g ของสารสกัด)} = \frac{IC_{50} \text{ ของ Gallic acid (mg/ml)}}{IC_{50} \text{ ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

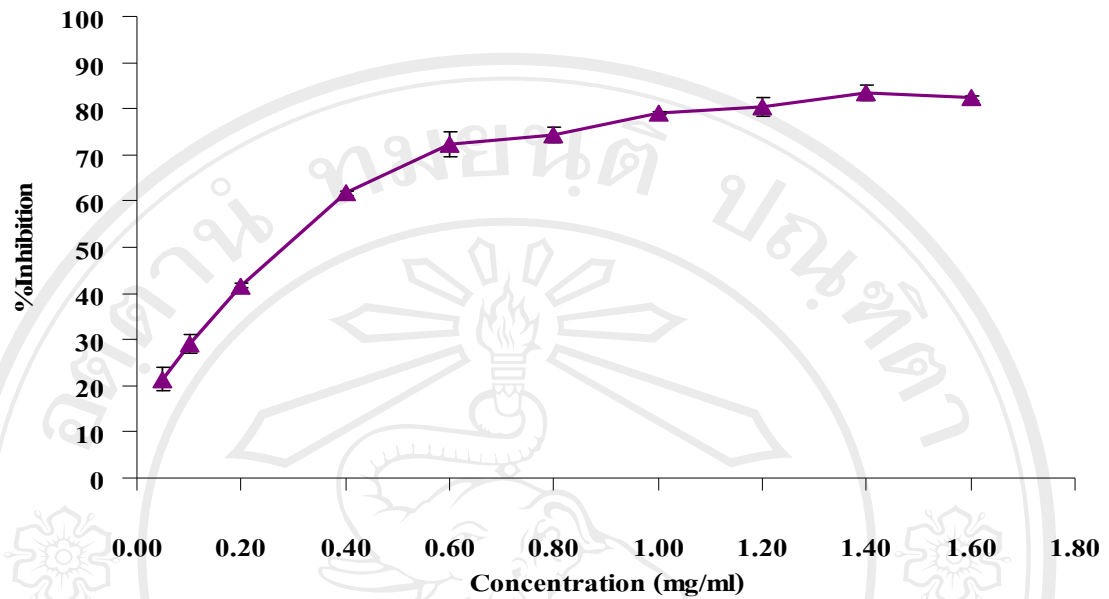
พบว่า สารสกัดจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีค่า GAE ของการยับยั้ง $O_2^{\bullet-}$ radical เท่ากับ 321.070 (mg Gallic acid /g ของสารสกัด) หรือ 82.836 (mg Gallic acid /g ของสาหร่ายแห้ง)

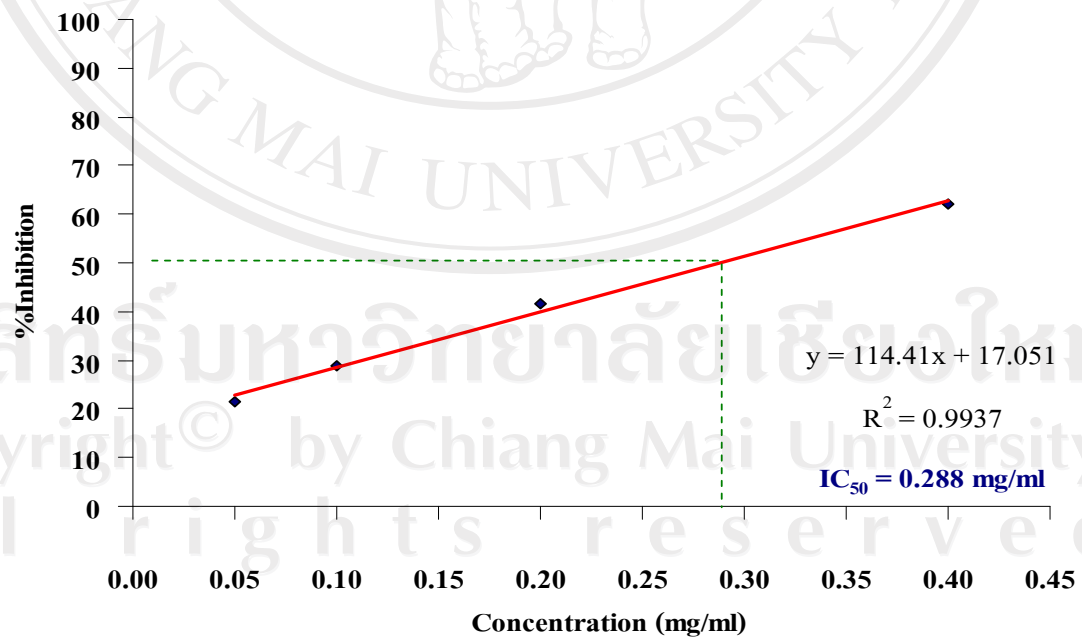
ภาพ 40 ความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet}$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 0.1-5.0 mg/ml

ภาพ 41 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง $O_2^{\bullet}$ radical ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing

ภาพ 42 ความสามารถในการยับยั้ง $O_2^{\bullet}$ radical ของสารมาตรฐาน Gallic acid ในช่วงความเข้มข้น 0.05-1.6 mg/ml

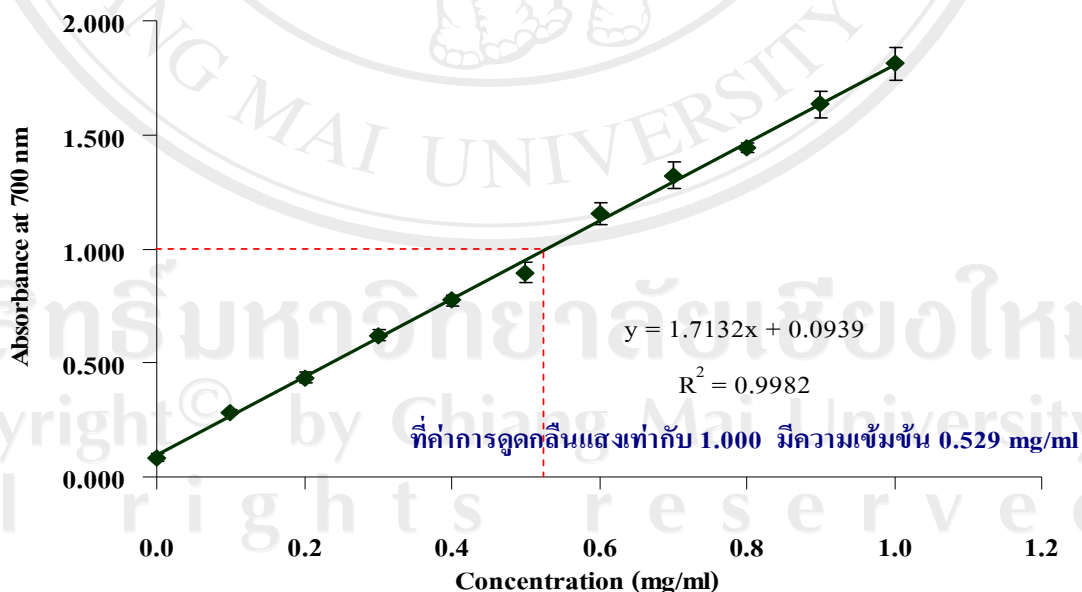

ภาพ 43 การหาค่า IC_{50} ของการยับยั้ง $O_2^{\bullet}$ radical ของสารมาตรฐาน Gallic acid ในช่วงความเข้มข้น 0.05-1.6 mg/ml

4.7 ผลการทดสอบด้วยวิธี Reducing power

เป็นการศึกษาความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์ หรือเป็นตัวให้อิเล็กตรอนแก่สารอนุมูลอิสระ ที่สังเคราะห์ขึ้นภายในระบบของสารตัวอย่างที่ต้องการทดสอบ โดยสารทดสอบจะเป็นตัวให้อิเล็กตรอนแก่อนุมูลอิสระแล้วทำให้เปลี่ยนเป็นสารที่คงตัวจากการวัดปฏิกิริยา reduction ของ $\text{Fe}^{3+}(\text{CN})_6$ ไปเป็น $\text{Fe}^{2+}(\text{CN})_6$ ซึ่งจะทำให้มีสีน้ำเงินที่เข้มขึ้น สามารถตรวจสอบความสามารถในการรีดิวซ์ได้จากการวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 700 nm ค่าการดูดกลืนแสงที่เพิ่มขึ้นแสดงถึงความสามารถในการรีดิวซ์ที่มากขึ้น จากการทดลอง พบว่าสารสกัดทดสอบมีความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์ หรือให้อิเล็กตรอนแก่สารอนุมูลอิสระได้ จากค่าการดูดกลืนแสงที่เพิ่มมากขึ้นตามความเข้มข้นของสารสกัด

สารสกัดของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ที่ช่วงความเข้มข้น 0.0-1.0 mg/ml มีค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ในช่วง 0.086-1.812 (เครื่องวัดค่าการดูดกลืนแสงสามารถวัดการดูดกลืนแสงได้สูงสุดที่ 2.5 U) เมื่อกำหนดค่าการดูดกลืนแสงที่ 1.000 เป็นจุดที่ใช้ในการแสดงถึงความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์ พบว่า สารสกัดของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing มีความเข้มข้นเท่ากับ 0.529 ± 0.019 mg/ml (ภาพ 44)

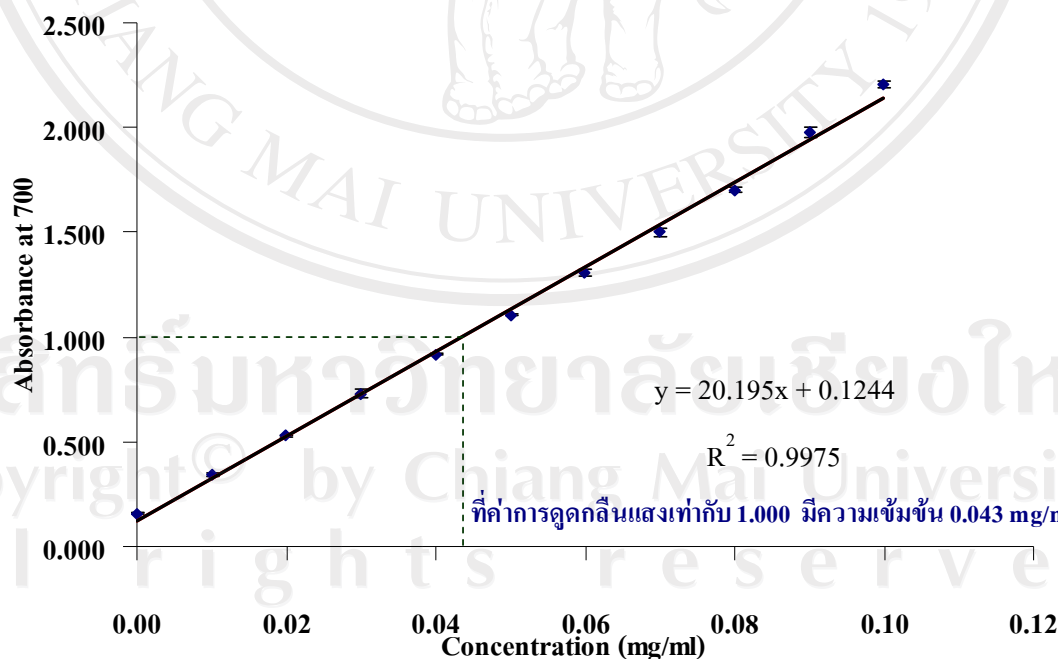
ภาพ 44 ความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing ในช่วงความเข้มข้น 0.0-1.0 mg/ml

สารมาตรฐาน Gallic acid ที่มีความเข้มข้นในช่วง 0.0-0.1 mg/ml มีค่าการดูดกลืนแสงที่วัดได้ในช่วง 0.159-2.206 พบว่า ค่าการดูดกลืนแสงที่ 1.000 สารมาตรฐาน Gallic acid มีความเข้มข้นเท่ากับ 0.043 ± 0.001 mg/ml (ภาพ 45)

ความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์ที่ค่าการดูดกลืนแสงเท่ากับ 1.000 ของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger สามารถเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน Gallic acid ได้ ในรูปของ Gallic acid Equivalent Antioxidant Capacity (GAE) ดังสมการ

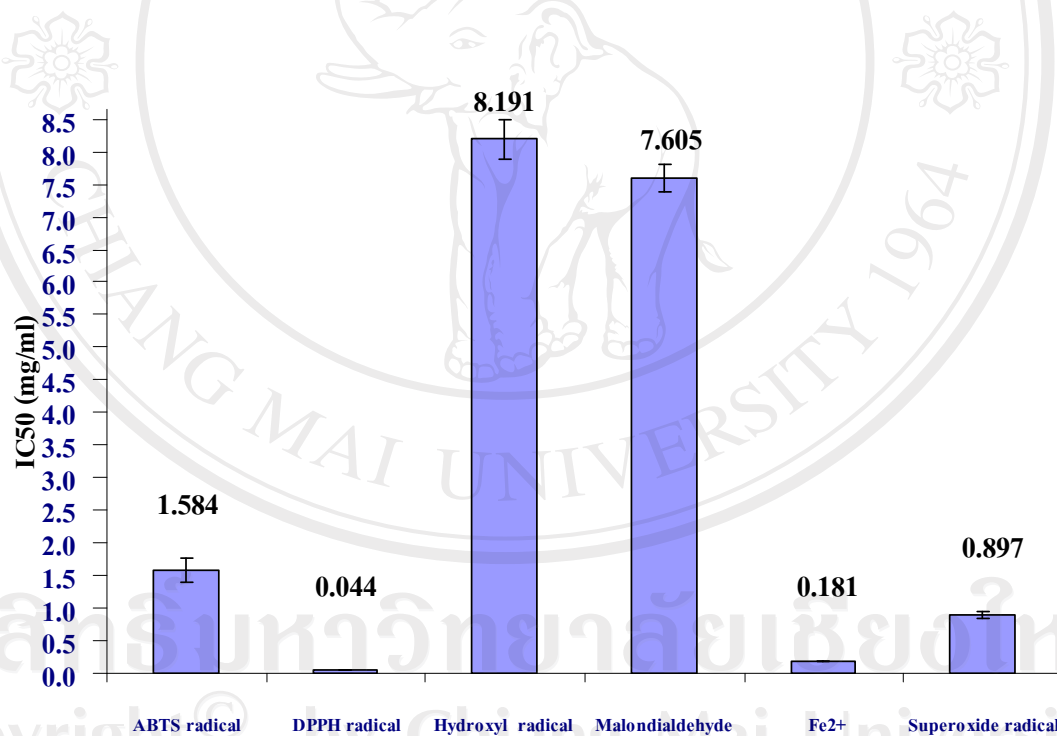
$$\text{GAE (mg Gallic acid /g ของสารสกัด)} = \frac{\text{Abs. 1.000 ของ Gallic acid (mg/ml)}}{\text{Abs.1.000 ของสารสกัดสาหร่าย (g/ml)}}$$

พบว่า สารสกัดของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger มีค่า GAE ของการเป็นตัวรีดิวซ์เท่ากับ 81.285 (mg Gallic acid /g ของสารสกัด) หรือ 20.972 (mg Gallic acid /g ของสาหร่ายแห้ง)

ภาพ 45 ความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์ของสารมาตรฐาน Gallic acid ในช่วงความเข้มข้น 0.0-0.1 mg/ml

เมื่อเปรียบเทียบผลการต้านออกซิเดชันของวิธีการทดสอบแต่ละวิธี ซึ่งวัดความสามารถในการยับยั้งอนุมูลอิสระต่างชนิดกัน พบว่า สารสกัดของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger สามารถยับยั้ง DPPH[•] radical ได้ดีที่สุด คือมีค่า IC₅₀ เท่ากับ 0.044 ± 0.002 mg/ml รองลงมาคือ วิธี Metal chelating activity, Superoxide radical scavenging activity, Scavenging activity of ABTS radical, Lipid peroxidation และ Hydroxyl (OH) radical scavenging activity น้อยที่สุด ซึ่งมีค่า IC₅₀ เท่ากับ 0.181 ± 0.004 mg/ml, 0.897 ± 0.052 , 1.584 ± 0.183 mg/ml, 7.605 ± 0.211 mg/ml, 8.191 ± 0.309 mg/ml ตามลำดับ แสดงดังภาพ 46 และความสามารถในการเป็นตัวรีดิวซ์หรือตัวให้อิเล็กตรอนของสารสกัดที่ความเข้มข้น 0.529 ± 0.019 mg/ml มีค่าเท่ากับสารมาตรฐาน Gallic acid ความเข้มข้น 0.043 ± 0.001 mg/ml ที่ค่าวัดการดูดกลืนแสงเท่ากับ 1.000 ที่ความยาวคลื่น 700 nm

ชนิดของอนุมูลอิสระที่สารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย

Spirogyra neglecta (Hassall) Kützinger ยับยั้งได้

ภาพ 46 ค่า IC₅₀ ของการยับยั้งอนุมูลอิสระของสารสกัดด้วยน้ำของสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützinger

เมื่อนำค่า IC_{50} เทียบกับสารมาตรฐาน ได้ผลดังตาราง 5

ตาราง 5 กิจกรรมต้านออกซิเดชันของสารสกัดด้วยน้ำจากสาหร่าย *Spirogyra neglecta* (Hassall) Kützing เทียบกับสารมาตรฐานต่างๆ

สารมาตรฐาน	วิธีการ	Antioxidant activity ของสารสกัด (mg สารมาตรฐาน/g สารสกัด)	Antioxidant activity ของสาหร่ายแห้ง (mg สารมาตรฐาน/ gสาหร่ายแห้ง)
Trolox	Scavenging activity of ABTS radical	1.894	0.489
	Hydroxyl (OH) radical Scavenging activity	212.795	54.901
	Lipid peroxidation in liver homogenate	14.727	3.800
Gallic acid	DPPH radical scavenging activity	181.818	46.909
	Superoxide radical scavenging activity	321.070	82.836
	Reducing power	81.285	20.972
EDTA	Metal chelating activity	453.039	116.884